

# Socialutskottets betänkande

## 2018/19:SoU3

### Ny lag om tobak och liknande produkter

---

#### Sammanfattning

Utskottet ställer sig i huvudsak bakom regeringens förslag till en ny lag om tobak och liknande produkter samt konsekvensändringar i bl.a. lagen om frihet från skatt vid import, m.m. och lagen om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen. Tobakslagen och lagen om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare upphävs.

De lagändringar som utskottet tillstyrker innebär att det införs en tillståndsplikt för handel med tobak. Som en följd av detta införs vidare en ny sekretessbestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen. Vidare utvidgas nuvarande rökförbud till att omfatta vissa allmänna platser utomhus, bl.a. uteserveringar. Rökförbudet utvidgas också till att omfatta bl.a. elektroniska cigaretter. Tobaksproduktdirektivets regler om spårbarhet och säkerhetsmärkning genomförs. Lagändringarna innebär även att styckförpackningar med portionsförpackat snus måste innehålla minst 20 portioner. Vidare införs en delvis ändrad tillsynsorganisation, nya bestämmelser om straffansvar och förverkande samt tydligare överklagandebestämmelser. Utskottet föreslår också att riksdagen godkänner Världshälsoorganisationens protokoll för att eliminera olaglig handel med tobaksvaror.

Den föreslagna lagstiftningen om marknadsföring bör enligt utskottet ändras så att nuvarande ordning när det gäller reklam för och annan marknadsföring av tobaksvaror ska bestå. Vidare avstyrker utskottet regeringens lagförslag om förbud mot självbetjäning av tobaksvaror. Utskottet föreslår också ett tillkännagivande till regeringen. Enligt utskottet bör regeringen senast den 19 mars 2019 återkomma till riksdagen med lagförslag om marknadsföring av tobaksvaror på internet, omnumreringar i lagtexten och eventuella ytterligare följdändringar. Utskottets förslag grundas på åtta motionsyrkanden.

Utskottet föreslår ändringar i regeringens lagförslag om ikraftträdande- och övergångsbestämmelser. Enligt utskottets förslag bör lagarna träda i kraft den 1 juli 2019. Bestämmelserna om spårbarhet och säkerhetsmärkning samt en

bestämmelse om tillsyn när det gäller spårbarhet och säkerhetsmärkning bör enligt utskottet dock träda i kraft den 20 maj 2019. Därmed föreslår utskottet att riksdagen delvis bifaller ett motionsyrkande.

Utskottet föreslår därutöver vissa ändringar av lagteknisk och redaktionell karaktär.

Utskottet anser att riksdagen bör avslå övriga motionsyrkanden.

I betänkandet finns 15 reservationer (S, M, SD, C, V, KD, L, MP). I en av reservationerna (S, V, MP) tillstyrks regeringens förslag om marknadsföring och handel samt föreslås att riksdagen inte ska göra något tillkännagivande till regeringen.

Slutligen föreslår utskottet att ärendet avgörs trots att det har varit tillgängligt kortare tid än två vardagar före den dag då det behandlas.

### *Behandlade förslag*

Proposition 2017/18:156 Ny lag om tobak och liknande produkter.

Cirka 20 yrkanden i följdmotioner.

# Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	4
Redogörelse för ärendet.....	8
Ärendet och dess beredning.....	8
Propositionens huvudsakliga innehåll.....	9
Utskottets överväganden.....	11
Godkännande av Världshälsoorganisationens protokoll för att eliminera olaglig handel med tobaksvaror.....	11
Undantag för vissa produkter.....	12
Tillståndsplikt för tobaksförsäljning.....	13
Marknadsföring och handel.....	15
Rökförbud.....	23
Portionsförpackat snus.....	30
Nationellt register.....	31
Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	32
Lagförslagen i övrigt.....	33
Författningskommentar.....	35
Reservationer.....	36
1. Undantag för vissa produkter, punkt 2 (SD).....	36
2. Tillståndsplikt för tobaksförsäljning, punkt 3 (L).....	36
3. Marknadsföring och handel, punkt 4 (S, V, MP).....	37
4. Exponeringsförbud för tobaksvaror, punkt 5 (V).....	38
5. Exponeringsförbud för tobaksvaror, punkt 5 (KD).....	39
6. Rökförbud i utomhusmiljöer med undantag för uteserveringar, punkt 6 (KD).....	39
7. Rökförbud på uteserveringar, punkt 7 (M, C, KD).....	40
8. Rökförbud på uteserveringar, punkt 7 (L).....	41
9. Särskilda rökombåden i utomhusmiljöer, punkt 8 (SD).....	42
10. Lokal reglering av rökförbud i utemiljöer, punkt 9 (KD).....	42
11. Lokal reglering av rökförbud i utemiljöer, punkt 9 (L).....	43
12. Rökförbud för andra produkter än tobaksvaror, punkt 10 (M, C).....	43
13. Rökförbud för andra produkter än tobaksvaror, punkt 10 (L).....	44
14. Portionsförpackat snus, punkt 11 (M, SD, C).....	45
15. Nationellt register, punkt 12 (SD).....	45
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	47
Propositionen.....	47
Följdmotionerna.....	47
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag.....	50
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets lagförslag.....	84

# Utskottets förslag till riksdagsbeslut

## 1. Godkännande av Världshälsoorganisationens protokoll för att eliminera olaglig handel med tobaksvaror

Riksdagen godkänner Världshälsoorganisationens protokoll för att eliminera olaglig handel med tobaksvaror.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2017/18:156 punkt 9.

## 2. Undantag för vissa produkter

Riksdagen avslår motion

2017/18:4017 av Christina Östberg m.fl. (SD) yrkandena 3 och 4.

*Reservation 1 (SD)*

## 3. Tillståndsplikt för tobaksförsäljning

Riksdagen avslår motion

2017/18:4015 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkande 1.

*Reservation 2 (L)*

## 4. Marknadsföring och handel

Riksdagen

a) avslår regeringens förslag till lag om tobak och liknande produkter i de delar det avser

– 1 kap. 3 § 7,

– 5 kap. 13 § och rubriken närmast före 5 kap. 13 §,

– 11 kap. 10 § och rubriken närmast före 11 kap. 10 §,

b) antar regeringens förslag till lag om tobak och liknande produkter med den ändringen att

– 4 kap. 2 § ska ha den lydelse som utskottet föreslår i bilaga 3,

– uttrycket ”och 12–14” i 7 kap. 4 § 2 ska bytas ut mot ”, 12 och 14”,

c) ställer sig bakom det som utskottet anför om att regeringen senast den 19 mars 2019 bör återkomma till riksdagen med lagförslag om marknadsföring av tobaksvaror på internet, omnumreringar i lagtexten och eventuella ytterligare följdändringar och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen delvis proposition 2017/18:156 punkt 1 i denna del och motionerna

2017/18:4014 av Emma Henriksson m.fl. (KD) yrkandena 4 och 5,

2017/18:4015 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkandena 2–4 och

2017/18:4016 av Camilla Waltersson Grönvall och Anders W Jonsson (M, C) yrkandena 3–5.

*Reservation 3 (S, V, MP)*

## 5. Exponeringsförbud för tobaksvaror

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:4013 av Karin Rågsjö m.fl. (V) och

2017/18:4014 av Emma Henriksson m.fl. (KD) yrkande 3.

*Reservation 4 (V)*

*Reservation 5 (KD)*

## 6. Rökförbud i utomhusmiljöer med undantag för uteserveringar

Riksdagen antar 6 kap. 2 § 4 och 8–10 regeringens förslag till lag om tobak och liknande produkter.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2017/18:156 punkt 1 i denna del och avslår motion

2017/18:4014 av Emma Henriksson m.fl. (KD) yrkande 1 i denna del.

*Reservation 6 (KD)*

## 7. Rökförbud på uteserveringar

Riksdagen antar 6 kap. 2 § 5 regeringens förslag till lag om tobak och liknande produkter.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2017/18:156 punkt 1 i denna del och avslår motionerna

2017/18:4014 av Emma Henriksson m.fl. (KD) yrkande 1 i denna del,

2017/18:4015 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkande 5 och

2017/18:4016 av Camilla Waltersson Grönvall och Anders W Jonsson (M, C) yrkande 2.

*Reservation 7 (M, C, KD)*

*Reservation 8 (L)*

## 8. Särskilda rökområden i utomhusmiljöer

Riksdagen avslår motion

2017/18:4017 av Christina Östberg m.fl. (SD) yrkande 1.

*Reservation 9 (SD)*

## 9. Lokal reglering av rökförbud i utemiljöer

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:4014 av Emma Henriksson m.fl. (KD) yrkande 2 och

2017/18:4015 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkande 6.

*Reservation 10 (KD)*

*Reservation 11 (L)*

## 10. Rökförbud för andra produkter än tobaksvaror

Riksdagen antar 6 kap. 1 § 2–5 regeringens förslag till lag om tobak och liknande produkter.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2017/18:156 punkt 1 i denna del och avslår motionerna

2017/18:4015 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkande 7 och  
 2017/18:4016 av Camilla Waltersson Grönvall och Anders W Jonsson  
 (M, C) yrkande 1.

*Reservation 12 (M, C)*

*Reservation 13 (L)*

## 11. Portionsförpackat snus

Riksdagen antar 5 kap. 14 § 3 regeringens förslag till lag om tobak och liknande produkter.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2017/18:156 punkt 1 i denna del och avslår motion

2017/18:4016 av Camilla Waltersson Grönvall och Anders W Jonsson  
 (M, C) yrkande 6.

*Reservation 14 (M, SD, C)*

## 12. Nationellt register

Riksdagen avslår motion

2017/18:4017 av Christina Östberg m.fl. (SD) yrkande 2.

*Reservation 15 (SD)*

## 13. Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Riksdagen antar ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna i regeringens förslag till

1. lag om tobak och liknande produkter med den ändringen att ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna ska ha den lydelse som utskottet föreslår i bilaga 3,

2. lag om ändring i lagen (1994:1551) om frihet från skatt vid import, m.m.,

3. lag om ändring i lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen,

4. lag om ändring i lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter,

5. lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486),

6. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),

7. lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696),

8. lag om ändring i lagen (2014:1470) om beskattning av viss privatinförsel av cigaretter,

med den ändringen att lagarna under punkt 2–8 ska träda i kraft den 1 juli 2019.

Därmed bifaller riksdagen delvis proposition 2017/18:156 punkterna 1–8, alla i denna del, och motion

2017/18:4017 av Christina Östberg m.fl. (SD) yrkande 5.

## 14. Lagförslagen i övrigt

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om tobak och liknande produkter med den ändringen att ordet ”omständigheterna” i 5 kap. 2 § ska bytas ut mot ”omständigheterna”,
  2. lag om ändring i lagen (1994:1551) om frihet från skatt vid import, m.m., med den ändringen att
    - ingressen ska avslutas med en punkt,
    - 3 kap. 4 § ska ha den lydelse som utskottet föreslår i bilaga 3,
  3. lag om ändring i lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen med den ändringen att uttrycket ”lagen (1988:950) om kulturminnen m.m.” i 3 § 7 ska bytas ut mot ”kulturmiljölagen (1988:950),”,
  4. lag om ändring i lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter,
  5. lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486) med den ändringen att 1 och 29 §§ ska ha den lydelse som utskottet föreslår i bilaga 3,
  6. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) med den ändringen att rubriken närmast före 30 kap. ska sättas närmast före 20 §,
  7. lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696) med den ändringen att 6 kap. 2 § ska ha den lydelse som utskottet föreslår i bilaga 3,
  8. lag om ändring i lagen (2014:1470) om beskattning av viss privatinförsel av cigaretter
    - i de delar som inte omfattas av utskottets förslag ovan.
- Därmed bifaller riksdagen proposition 2017/18:156 punkterna 1–8, alla i denna del.

Utskottet föreslår att ärendet avgörs trots att det har varit tillgängligt kortare tid än två vardagar före den dag då det behandlas.

Stockholm den 6 december 2018

På socialutskottets vägnar

*Acko Ankarberg Johansson*

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Acko Ankarberg Johansson (KD), Kristina Nilsson (S), Camilla Waltersson Grönvall (M), Ann-Christin Ahlberg (S), Johan Hultberg (M), Per Ramhorn (SD), Mikael Dahlqvist (S), Anders W Jonsson (C), Karin Rågsjö (V), Ulrika Heindorff (M), Carina Ståhl Herrstedt (SD), Dag Larsson (S), Lina Nordquist (L), Christina Östberg (SD), Åsa Lindhagen (MP), Michael Anefur (KD) och Mats Wiking (S).

# Redogörelse för ärendet

## Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2017/18:156 Ny lag om tobak och liknande produkter och ca 20 yrkanden i följdmotioner.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut och förslagen i motionerna finns i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

I propositionen finns en redogörelse för ärendets beredning fram till regeringens beslut om propositionen.

I propositionen (s. 146 f.) finns ett avsnitt om EU-rättsliga aspekter. Regeringen redogör för att ett flertal av förslagen bör anmälas enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (anmälningsdirektivet) samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden (tjänstedirektivet).

Regeringskansliet beslutade den 29 januari 2018 att uppdra åt Kommerskollegium att till Europeiska kommissionen (kommissionen) anmäla förslaget till lag om tobak och liknande produkter enligt anmälningsdirektivet. Kommerskollegium anmälde förslaget till kommissionen den 30 januari 2018. Anmälningsförfarandet innebär att kommissionen granskar förslaget och underrättar övriga medlemsstater som ges möjlighet att lämna synpunkter. Från det att kommissionen har mottagit förslaget gäller vissa tidsfrister inom vilka detta inte får antas. Efter att tidsfristerna löpt ut kan medlemsstaten anta förslaget. I det nu aktuella fallet gick en initial frysningsperiod ut den 2 maj 2018. Kommissionen lämnade den 2 maj 2018 ett detaljerat utlåtande och synpunkter (C(2018) 2789 final), och frysningsperioden förlängdes därmed till den 31 juli 2018. Regeringskansliet uppdrog den 27 juli 2018 åt Kommerskollegium att besvara kommissionens detaljerade utlåtande och synpunkter (S2018/00644/FS [delvis]). Kommerskollegium vidarebefordrade Sveriges svar på det detaljerade utlåtandet till kommissionen den 30 juli 2018.

Regeringskansliet beslutade den 11 april 2018 att uppdra åt Kommerskollegium att till kommissionen anmäla delar av förslaget till lag om tobak och liknande produkter enligt tjänstedirektivet. Kommerskollegium anmälde delar av förslaget till kommissionen den 24 april 2018. Anmälningsplikten innebär inte att medlemsstaterna är skyldiga att vänta med att anta de aktuella bestämmelserna. Vid anmälningar av bestämmelser som innefattar krav för etablering av tjänsteleverantörer ska dock kommissionen inom tre månader undersöka om kraven är förenliga med gemenskapsrätten och vid behov besluta om att begära att medlemsstaten i fråga ska avstå från att anta dem eller upphäva dem. Kommentarer och frågor från kommissionen



kom in till Regeringskansliet den 4 juli 2018. Regeringskansliet beslutade den 10 oktober 2018 att uppdra åt Kommerskollegium att besvara kommissionens frågor.

Företrädare för Socialdepartementet informerade om propositionen vid utskottssammanträdena den 17 april, den 15 maj, den 24 maj och den 18 oktober 2018.

Riksdagen medgav den 14 juni 2018 att behandlingen av propositionen och följdmotionerna fick skjutas upp till nästa riksmöte (bet. 2017/18:SoU21, prot. 2017/18:132).

Under den förnyade motionstiden den 24 september–1 oktober 2018 lämnades inga följdmotioner in.

## Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att tobakslagen (1993:581) och lagen (2017:425) om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare ska upphävas och ersättas av en ny lag om tobak och liknande produkter.

Flertalet av bestämmelserna i tobakslagen och lagen om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare förs i sak oförändrade över till den nya lagen. Därutöver lämnas ett antal förslag som syftar till att minska bruket av tobak och till att motverka illegal handel med tobak.

Det införs en tillståndsplikt för handel med tobak. Detaljhandel och partihandel med tobaksvaror ska få bedrivas endast av den som har tillstånd för sådan handel. Som en följd av kravet på tillståndsplikt införs en ny sekretessbestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Nuvarande rökförbud utvidgas till att omfatta vissa allmänna platser utomhus, nämligen uteserveringar, entréer till rökfria lokaler och andra utrymmen som allmänheten har tillträde till, områden utomhus som är avsedda att användas av den som reser med färdmedel i inrikes kollektivtrafik, inhägnade platser huvudsakligen avsedda för idrottsutövning och lekplatser som allmänheten har tillträde till. Rökförbudet utvidgas också till att omfatta bl.a. elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare, örtprodukter för rökning och njutningsmedel som till användningssättet motsvarar rökning men som inte innehåller tobak.

Möjligheterna att marknadsföra tobaksvaror genom kommersiella meddelanden på försäljningsställen tas bort. Marknadsföring i form av uppvisande av tobaksförpackningar och varu- och prislister är dock även fortsättningsvis tillåten.

I propositionen lämnas också förslag till genomförande av tobaksproduktdirektivets (2014/40/EU) regler om spårbarhet och säkerhetsmärkning.

I propositionen föreslås att styckförpackningar med portionsförpackat snus ska innehålla minst 20 portioner. Vidare föreslås en delvis ändrad tillsynsorganisation, nya bestämmelser om straffansvar och förverkande samt tydligare överklagandebestämmelser. I propositionen föreslås också att

riksdagen godkänner att regeringen ratificerar Världshälsoorganisationens protokoll för att eliminera olaglig handel med tobaksvaror.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2019. Bestämmelserna om spårbarhet och säkerhetsmärkning föreslås dock träda i kraft den 20 maj 2019, och två bestämmelser om märkning av tobaksvaror föreslås träda i kraft den 1 september 2018.

# Utskottets överväganden

## Godkännande av Världshälsoorganisationens protokoll för att eliminera olaglig handel med tobaksvaror

### Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner Världshälsoorganisationens protokoll för att eliminera olaglig handel med tobaksvaror.

### Propositionen

Världshälsoorganisationen (WHO) antog 2003 ramkonventionen om tobakskontroll (ramkonventionen). EU ingick ramkonventionen genom rådets beslut 2004/513/EG av den 2 juni 2004, och Sverige ratificerade konventionen den 7 juli 2005.

I artikel 15 i ramkonventionen erkänns att eliminering av olaglig handel med tobaksvaror, inklusive smuggling, olaglig framställning och förfalskning, utgör fundamentala delar av tobakskontrollen, och parterna åläggs att besluta om och genomföra effektiva åtgärder för att eliminera olaglig handel. Partskonferensen beslutade därför 2007 att inrätta ett mellanstatligt förhandlingsorgan för att utarbeta och förhandla fram ett protokoll för att eliminera olaglig handel med tobaksvaror. WHO:s protokoll för att eliminera olaglig handel med tobaksvaror (protokollet) antogs 2012 och återfinns i propositionens bilaga 7. EU godkände protokollet genom rådets beslut (EU) 2016/1749 och (EU) 2016/1750 av den 17 juni 2016. Sverige undertecknade protokollet 2014. Det krävs att 40 av parterna till ramkonventionen ratificerar protokollet innan det kan träda i kraft.

Regeringen bedömer i propositionen att genomförandet av protokollet i svensk rätt inte kräver några andra författningsändringar än de som följer av regeringens förslag om spårbarhet och säkerhetsmärkning av tobaksvaror.

För att motverka den illegala handeln med tobaksprodukter och stärka genomförandet av ramkonventionen anser regeringen att det är angeläget att protokollet kan träda i kraft så snart som möjligt. Regeringen anser därför att Sverige ska ratificera protokollet.

Enligt 10 kap. 3 § regeringsformen krävs riksdagens godkännande innan regeringen ingår en för riket bindande internationell överenskommelse som förutsätter att en lag ändras eller upphävs eller att en ny lag stiftas, eller i övrigt gäller ett ämne som riksdagen ska besluta om. En ratifikation av protokollet förutsätter att nya lagbestämmelser om spårbarhet och säkerhetsmärkning antas. Enligt regeringens uppfattning ska protokollet därför underställas riksdagen för godkännande. Regeringen föreslår att riksdagen godkänner att

regeringen ratificerar WHO:s protokoll för att eliminera olaglig handel med tobaksvaror.

### **Utskottets ställningstagande**

För att motverka den illegala handeln med tobaksprodukter och stärka genomförandet av ramkonventionen anser utskottet i likhet med regeringen att det är angeläget att protokollet kan träda i kraft så snart som möjligt. Utskottet föreslår därför att riksdagen godkänner WHO:s protokoll för att eliminera olaglig handel med tobaksvaror.

### **Undantag för vissa produkter**

#### **Utskottets förslag i korthet**

Riksdagen avslår motionsyrkanden om undantag för vissa produkter.

Jämför reservation 1 (SD).

### **Propositionen**

Regeringen föreslår att bestämmelserna i tobakslagen och i lagen om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare ska föras över till en ny lag benämnd lagen om tobak och liknande produkter. Lagen ska syfta till att begränsa de hälsorisker och olägenheter som är förbundna med bruk av tobak och liknande produkter samt med exponering för rök från tobak och utsläpp från liknande produkter. Lagen ska enligt regeringens förslag innehålla bestämmelser om tobak, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare, örtprodukter för rökning samt användningen av njutningsmedel som till användningssättet motsvarar rökning men som inte innehåller tobak. Lagen ska inte tillämpas på produkter som enligt annan lagstiftning är klassificerade som narkotika eller som hälsofarliga varor. Vidare föreslår regeringen att befintliga definitioner i tobakslagen och i lagen om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare ska föras över till den nya lagen. Därutöver ska vissa övriga definitioner föras in i lagen.

Tobaksproduktdirektivet är genomfört i svensk rätt bl.a. genom ändringar i tobakslagen och genom antagandet av lagen om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare. Undantag gäller för direktivets artikel 15 och 16 om spårbarhet och säkerhetsmärkning. I propositionen lämnas förslag till ett nationellt genomförande av dessa direktivbestämmelser.

### **Motionen**

I kommittémotion 2017/18:4017 av Christina Östberg m.fl. (SD) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att snus ska undantas i den föreslagna lagen.

Snus är enligt motionärerna en tobaksprodukt som konsekvent visat sig vara mindre skadlig för hälsan än cigaretter. Motionärerna anser att man ska ta större hänsyn till snuset och att regeringens förslag därför inte ska omfatta snus. I yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att utreda ett eventuellt undantag även för elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare.

### Utskottets ställningstagande

Den nya lagen om tobak och liknande produkter syftar till att begränsa de hälsorisker och olägenheter som är förbundna med bruk av tobak och liknande produkter samt med exponering för rök från tobak och utsläpp från liknande produkter. Två motionsyrkanden tar upp frågan om att undanta vissa produkter från lagens tillämpning. Utskottet anser att det som anförs i motionsyrkandena inte utgör skäl att föreslå någon åtgärd från riksdagen, och de bör därför avslås. Utskottet återkommer nedan till frågan om skillnader i skadeverkningar mellan olika tobaksprodukter (se avsnittet Marknadsföring och handel).

## Tillståndsplikt för tobaksförsäljning

### Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om tillståndsplikt för tobaksförsäljning.

Jämför reservation 2 (L).

### Propositionen

Regeringen föreslår att detaljhandel med tobaksvaror ska få bedrivas endast av den som har tillstånd till sådan handel. Regeringen anför att riksdagen har tillkännagett för regeringen som sin mening vad utskottet anför om att regeringen ska göra en översyn för att möjliggöra tillståndsplikt för försäljning av tobak och därefter skyndsamt återkomma till riksdagen med ett förslag på hur en sådan ska utformas (se vidare nedan under rubriken Tillkännagivande om tillståndsplikt för försäljning av tobak). Den främsta förtjänsten med en tillstandsreglering enligt regeringen är att en sådan, till skillnad från det nuvarande anmälningssystemet, ger möjlighet att på förhand pröva näringsidkarens lämplighet och vandel. Den främsta nackdelen med en tillståndsplikt kan sägas vara den ökade administrationen och de ökade kostnader som en sådan skulle innebära för tillsynsmyndigheterna, i vart fall i ett initialt skede. Sammantaget bedömer regeringen att fördelarna med en tillståndsplikt överväger nackdelarna.

Regeringen föreslår också att partihandel med tobaksvaror endast ska få bedrivas av den som har tillstånd för sådan handel. Vidare framgår att försäljningstillstånd endast ska meddelas den som visar att han eller hon med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden samt

omständigheterna i övrigt är lämplig att utöva verksamheten samt att verksamheten kommer att drivas i enlighet med lagens krav. Den som bedriver tillståndspliktig försäljning med tobaksvaror ska utöva särskild kontroll (egenkontroll) över försäljningen och ansvara för att det finns ett för verksamheten lämpligt egenkontrollprogram.

Som en följd av kravet på tillståndsplikt införs en ny sekretessbestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen.

### **Motionen**

I kommittémotion 2017/18:4015 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att det inte bör införas tillståndsplikt för tobaksförsäljning. Motionärerna anför att regeringen 2010 gjorde bedömningen att tillståndsplikt skulle innebära att en ökad administrativ börda lades på företagare och myndigheter utan att några mervärden uppnåddes. Den bedömningen är enligt motionärerna fortfarande giltig.

### **Tillkännagivande om tillståndsplikt för försäljning av tobak**

Riksdagen beslutade den 2 april 2014 om ett tillkännagivande om tillståndsplikt för försäljning av tobak (bet. 2013/14:SoU13, rskr. 2013/14:196, 1 reservation [M, FP, C, KD ]):

Riksdagen tillkänner för regeringen som sin mening vad utskottet anført om att regeringen ska göra en översyn för att möjliggöra tillståndsplikt för försäljning av tobak och därefter skyndsamt återkomma till riksdagen med ett förslag på hur en sådan ska utformas. Därmed bifaller riksdagen motionerna [...] och bifaller delvis motionerna.

Regeringen anför i propositionen att tillkännagivandet tillmötesgår genom propositionen i och med att regeringen föreslår tillståndsplikt för tobaksförsäljning. Riksdagens tillkännagivande bör därför enligt regeringen kunna slutbehandlas i samband med att en proposition lämnas till riksdagen.

### **Utskottets ställningstagande**

Regeringen föreslår att bl.a. detaljhandel med tobaksvaror ska få bedrivas endast av den som har tillstånd till sådan handel. Sammantaget bedömer utskottet i likhet med regeringen att fördelarna med en tillståndsplikt överväger nackdelarna. Det finns därför enligt utskottet ingen anledning att föreslå någon åtgärd från riksdagen när det gäller motionsyrkandet om tillståndsplikt för tobaksförsäljning, utan det bör avslås.

## Marknadsföring och handel

### Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag om marknadsföring med den ändringen att nuvarande ordning när det gäller reklam för och annan marknadsföring av tobaksvaror ska bestå. Riksdagen avslår regeringens lagförslag om förbud mot självbetjäning av tobaksvaror. Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att regeringen senast den 19 mars 2019 bör återkomma till riksdagen med lagförslag om marknadsföring av tobaksvaror på internet, omnumreringar i lagtexten och eventuella ytterligare följdändringar och tillkännager detta för regeringen. Därmed bifaller riksdagen delvis motionsyrkanden. Riksdagen avslår motionsyrkanden om exponeringsförbud för tobaksvaror.

Jämför reservation 3 (S, V, MP), 4 (V) och 5 (KD).

### Propositionen

Regeringen föreslår att marknadsföring i form av kommersiella meddelanden för tobaksvaror inne på försäljningsställen ska vara förbjuden. Marknadsföring i form av uppvisande av tobaksförpackningar inne på försäljningsställen samt varu- och prislister ska vara tillåten, om den inte är påträngande, uppsökande eller uppmanar till bruk av tobak. Marknadsföring i form av kommersiella meddelanden för tobaksvaror som inte är påträngande, uppsökande eller uppmanar till bruk av tobak ska enligt regeringens förslag vara tillåten inne i specialbutiker för tobaksvaror. Vidare ska tobaksförpackningar, varu- och prislister och andra kommersiella meddelanden placeras så att de inte är synliga från utsidan av ett försäljningsställe. Regeringen föreslår också att tobaksvaror som säljs till konsumenter inte ska få tillhandahållas så att kunden får tillgång till varorna före betalning (förbud mot självbetjäning). Förbudet ska inte gälla i specialbutiker för tobaksvaror. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela närmare föreskrifter om hur varu- och prislister ska utformas och vilka uppgifter sådana listor ska få innehålla. Enligt regeringens bedömning bör det inte införas ett exponeringsförbud för tobaksvaror. Slutligen bedömer regeringen att försäljning av tobaksvaror i varuautomater inte bör förbjudas.

Regeringens förslag beskrivs mer detaljerat nedan.

### *Det införs förbud mot vissa kommersiella meddelanden inne på försäljningsställen och förbud mot självbetjäning*

Regeringen föreslår att möjligheten att inne på försäljningsställen marknadsföra tobaksvaror genom kommersiella meddelanden tas bort. Undantag gäller för specialbutiker för tobaksvaror. Tobaksförpackningar får dock även fortsättningsvis visas upp och förvaras synligt inne på

försäljningsställen. Sådan marknadsföring får inte utformas på ett sådant sätt att den är påträngande, uppsökande eller uppmanar till bruk av tobak.

Förbudet mot kommersiella meddelanden för tobaksvaror på försäljningsställen och begränsningarna av på vilket sätt tobaksförpackningar får visas upp syftar enligt regeringen till att begränsa marknadsföringen av tobaksvaror. En person som uppsöker en vanlig butik, dvs. inte en specialbutik för tobaksvaror, och inte har för avsikt att inhandla tobak ska inte behöva bli utsatt för sådan marknadsföring. Åtgärden är särskilt angelägen för att skydda barn och ungdomar. För att uppnå syftet med de begränsningar vad gäller marknadsföring av tobaksvaror som nu föreslås bör enligt regeringen även självbetjäning av tobaksvaror vara förbjudet. De begränsningar som föreslås avseende marknadsföring av tobaksvaror på försäljningsställen kompletteras därför med ett förbud mot självbetjäning av tobaksvaror.

Vidare anför regeringen i propositionen att syftet med ovanstående förslag, dvs. att minska tobakskonsumtionen och avnormalisera bruk av tobaksvaror, gör sig gällande med samma styrka oberoende av på vilket slags försäljningsställe som tobaksförpackningarna exponeras. Begränsningen av marknadsföring i form av kommersiella meddelanden och förbudet mot självbetjäning ska därför gälla på alla försäljningsställen.

Regeringen föreslår att alla kommersiella meddelanden, förutom uppvisandet av tobaksförpackningar, ska vara förbjudna på försäljningsställen. Det skulle innebära att varu- och prislistor också förbjuds. Beroende på hur försäljaren väljer att förvara tobaksvarorna kan det finnas behov av att kunna tillhandahålla listor där konsumenten får information om vilka varor som säljs och priset på dessa. Ett undantag för sådan marknadsföring ska därför enligt regeringen göras i den nya lagen. Inte heller sådan marknadsföring får vara påträngande, uppsökande eller uppmana till bruk av tobak.

För att begränsa reklameffekten av exponerade tobaksförpackningar föreslår regeringen att sådana förpackningar samt varu- och prislistor inte ska få placeras så att de är synliga från utsidan av försäljningsstället.

### *Specialbutiker för tobaksvaror undantas från förbudet mot kommersiella meddelanden samt förbudet mot självbetjäning*

Med specialbutiker för tobaksvaror avses försäljningsställen där det enbart säljs tobaksvaror och tillhör till sådana varor. Regeringen anför att för specialbutiker är försäljning av tobaksvaror kärnområdet för verksamheten. Den föreslagna begränsningen av möjligheten till marknadsföring av tobaksvaror skulle vara ett större ingrepp för sådana försäljningsställen än för försäljningsställen där andra typer av varor utgör en större del av omsättningen. De kunder som besöker specialbutiker för tobak torde vidare göra det av en egen önskan om att köpa tobaksvaror eller få information om sådana varor. Det är alltså fråga om en annan situation än att i det dagliga mötet av exponerade tobaksförpackningar och tobaksreklam i butiker utan en medveten önskan om det. Det finns därför enligt regeringen skäl att undanta



specialbutiker för tobak från det föreslagna förbudet mot kommersiella meddelanden. Regeringen föreslår därför att kommersiella meddelanden för tobaksvaror även fortsättningsvis ska vara tillåtna i specialbutiker för tobak. Inte heller i fortsättningen får sådana kommersiella meddelanden vara påträngande, uppsökande eller uppmana till bruk av tobak.

Regeringen anför vidare att kommersiella meddelanden i specialbutiker ska placeras så att de inte är synliga från utsidan av försäljningsstället.

Av samma skäl som specialbutiker för tobaksvaror undantas från förbudet mot kommersiella meddelanden ska sådana butiker enligt regeringen också vara undantagna från förbudet mot självbetjäning.

### *Marknadsföring av tobaksvaror på internet*

Innehållet på webbsidor på internet faller vanligen utanför yttrandefrihetsgrundlagens (YGL) tillämpningsområde. Om webbsidan drivs av någon med utgivningsbevis eller av traditionella medier, kan den dock ha skydd enligt databasregeln i 1 kap. 9 §. YGL är också enligt 1 kap. 6 § tillämplig på webbsändningar.

Regeringen anser att utformningen av nuvarande lagstiftning, förarbetsuttalanden och bestämmelserna i direktiv 2003/33/EG talar för att marknadsföring av tobaksvaror är tillåten på internet så länge det rör sig om att enbart tillhandahålla varorna för försäljning. Övrig marknadsföring på webbsidor som inte skyddas av YGL torde vara förbjuden. Detta bör enligt regeringen klargöras i den nya lagen.

Regeringen föreslår att begreppet försäljningsställe i lagen ska definieras som en viss lokal eller ett annat avgränsat utrymme för detaljhandel, dvs. en fysisk plats. Möjligheten till marknadsföring i form av tillhandahållande av tobaksvaror för försäljning knyts inte till ett försäljningsställe. Sådan marknadsföring är därför tillåten även på internet. Övrig marknadsföring, t.ex. uppvisande av bilder på tobaksvaror och deras förpackningar eller andra kommersiella meddelanden, är förbjuden på internet. Undantag gäller dock för YGL-skyddade webbsidor. För att inte omöjliggöra försäljning av tobaksvaror på internet tillåts dock neutrala varu- och prislister. Undantaget för specialbutiker för tobaksvaror gäller inte internetförsäljning då även specialbutiker är försäljningsställen.

### *Möjligheten att marknadsföra tobaksvaror ska begränsas*

Tobaksdirektivsutredningen konstaterade att det fanns skäl att införa exponeringsförbud för tobaksvaror i Sverige. Utredningen föreslog därför ett förbud mot att förvara tobaksvaror och förpackningar synliga för kunder och ett förbud mot andra kommersiella meddelanden för tobaksvaror, med undantag för neutrala varu- och prislister. Regeringen anför att den i propositionen lämnar flera förslag som kan bidra till ett minskat tobaksbruk. Tillsammans med de förändringar som redan införts i samband med genomförandet av tobaksproduktdirektivet innebär det enligt regeringen att en

omfattande reglering på tobaksområdet införs på kort tid. Regeringen gör därför bedömningen att det i detta skede är lämpligare att införa förbud mot kommersiella meddelanden på försäljningsställen, med undantag för uppvisandet av tobaksförpackningar och varu- och prislistor, samt att behålla kravet på att den tillåtna marknadsföringen inte är uppsökande, påträngande eller uppmanar till bruk av tobak. Regeringen bedömer att det för närvarande är en tillräcklig åtgärd för att skydda konsumenter från att exponeras för marknadsföring av tobaksvaror samtidigt som det fortfarande finns möjligheter att orientera sig när det gäller varuutbud och priser. Regeringen avser dock enligt propositionen att följa utvecklingen. Om de föreslagna marknadsföringsbegränsningarna skulle visa sig vara otillräckliga, kan regeringen enligt propositionen återkomma i frågan.

## **Motionerna**

### *Kommersiella meddelanden om tobaksvaror i detaljhandeln*

I kommittémotion 2017/18:4015 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att kommersiella meddelanden om tobaksprodukter bör vara tillåtna i detaljhandeln så länge de inte är påträngande, uppsökande eller uppmanar till bruk av tobak. Det nu föreslagna regelverket innebär att detaljhandeln inte får ha några kommersiella meddelanden i butiken, förutom att förpackningar får synas och att det får finnas listor på varor och priser. Motionärerna menar att dagens reglering, där kommersiella meddelanden är tillåtna i detaljhandeln så länge de inte är påträngande, uppsökande eller uppmanar till bruk av tobak, är tillräcklig.

### *Marknadsföring av snus*

I kommittémotion 2017/18:4016 av Camilla Waltersson Grönvall och Anders W Jonsson (M, C) yrkande 5 föreslås att riksdagen beslutar att anta regeringens förslag till ny lag om tobak och liknande produkter i fråga om 4 kap. med tillägget att marknadsföring av snusprodukter ska undantas från de föreslagna ändringarna. Motionärerna motsätter sig förslaget att ta bort möjligheterna att marknadsföra tobaksvaror genom kommersiella meddelanden på försäljningsställen vad avser snusprodukter. Det innebär att den föreslagna lydelsen av 4 kap. 2 § lagen om tobak och liknande produkter bör inbegripa ett undantag som motsvarar det som finns i 14 § andra stycket 3 nuvarande tobakslagen (kommersiella meddelanden inne på försäljningsställen som inte är påträngande, uppsökande eller uppmanar till bruk av tobak) men begränsat till att endast avse snus. Ett sådant undantag kan antingen föras in som en egen punkt eller knyts till den föreslagna punkt 3. Vidare anför motionärerna att påpekandet i författningskommentaren till den föreslagna lydelsen av 4 kap. 2 § 3 lagen om tobak och liknande produkter om att undantaget endast gäller inne på försäljningsställen och därför inte omfattar webbsidor där tobaksvaror säljs förefaller innebära en annan tolkning än nu

gällande formulering. Såvitt avser försäljning av snus bör ingen förändring i tillämpning ske i förhållande till nu gällande bestämmelse, vilket bör framgå av utskottets ställningstagande. Slutligen anför motionärerna att den föreslagna lydelsen av 4 kap. 2 § tredje stycket lagen om tobak och liknande produkter inte bör ändras enligt regeringens förslag såvitt avser snus. Det bör av bestämmelsen således framgå att vad avser snus gäller att kommersiella meddelanden inne på försäljningsställen (jfr ovan angående 14 § andra stycket 3 nuvarande tobakslagen) i den omfattning det är möjligt ska placeras så att de inte är synliga från utsidan av försäljningsstället.

Även i kommittémotion 2017/18:4014 av Emma Henriksson m.fl. (KD) yrkande 5 föreslås att riksdagen beslutar att anta regeringens förslag till ny lag om tobak och liknande produkter i fråga om 4 kap. med tillägg att marknadsföring av snusprodukter ska undantas från de föreslagna ändringarna. Motionärerna anser att förslaget att förbjuda reklam för tobaksprodukter i affärer och skyltfönster är ett steg i rätt riktning. Eftersom snusning är avsevärt mindre hälsofarligt än rökning anser motionärerna dock att denna marknadsföringsbegränsning ska tas bort vad avser snusprodukter vid såväl nätförsäljning som försäljning i fysiska butiker. Skillnaden vad gäller skadeverkningar är avsevärd mellan cigaretter och snus, både för den enskilde och för omgivningen.

#### *Självbetjäning av tobaksvaror*

I kommittémotion 2017/18:4015 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att självbetjäning bör vara tillåten även i fortsättningen. Motionärerna anför att regeringen föreslår att förbud mot självbetjäning införs, men att regeringen konstaterar att självbetjäning sällan förekommer i praktiken, förutom vad gäller snus. Att förbjuda något som knappt förekommer framstår enligt motionärerna som oproportionerligt.

#### *Självbetjäning av snus*

I kommittémotion 2017/18:4016 av Camilla Waltersson Grönvall och Anders W Jonsson (M, C) yrkande 3 föreslås att riksdagen beslutar att anta regeringens förslag till ny lag om tobak och liknande produkter i fråga om 5 kap. 13 § om förbud mot självbetjäning med tillägget att självbetjäningsförbudet inte ska gälla för snusprodukter. Motionärerna anför att självbetjäningsförbudet innebär att många handlare, inte minst på landsbygden, tvingas bygga om sina butiker för att kunna flytta snuskylen bakom kassan så att kunderna inte kan plocka sin snusdosa själv. Snus kan undantas från självbetjäningsförbudet genom att ett tillägg görs i den nya lagen om tobak och liknande produkter om att snus ska betraktas som en specialbutik, eller att förbud mot självbetjäning av tobaksvaror inte gäller specialbutiker för tobaksvaror och inte heller snusprodukter. Ett liknande yrkande finns i kommittémotion 2017/18:4014 av Emma Henriksson m.fl. (KD) yrkande 4. Eftersom snusning är avsevärt mindre hälsofarligt än rökning

motsätter sig motionärerna förslaget att hindra självbetjäning av snus. Enligt motionärerna är förslaget inte proportionerligt i förhållande till snusets skaderisker.

### *Marknadsföring av tobaksvaror på internet*

I kommittémotion 2017/18:4016 av Camilla Waltersson Grönvall och Anders W Jonsson (M, C) yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att värna näthandel med snusprodukter. Motionärerna vill inte försvåra näthandel med snusprodukter som i dag är ett självklart sätt för många konsumenter att handla på. Det är enligt motionärerna inte rimligt att försvåra tillgängligheten av snus.

I kommittémotion 2017/18:4015 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att regleringen av näthandel med tobak bör motsvara regleringen av specialbutiker. Motionärerna anför att regeringen i propositionen uttalar att avsikten inte är att förbjuda internethandel med tobaksvaror. Den föreslagna regleringen innebär dock att det inte ska vara tillåtet för nätbutiker att ha bilder på sina produkter utan endast listor. Motionärerna menar att bilder på t.ex. snusdosor närmast är att jämföra med detaljhandelns möjlighet att visa själva förpackningarna. Vidare torde en näthandel som är specialiserad på tobaksprodukter närmast vara att jämföra med en specialbutik, och reglerna för marknadsföring borde enligt motionärerna anpassas därefter.

### *Exponeringsförbud för tobaksvaror*

I kommittémotion 2017/18:4013 av Karin Rågsjö m.fl. (V) föreslås ett tillkännagivande om att det bör lagstiftas om dold försäljning av tobak. Motionärerna välkomnar propositionen men anser att regeringen även borde ha gått vidare med utredningens förslag om exponeringsförbud för tobaksvaror. Dold försäljning av tobaksprodukter innebär att produkterna inte får exponeras på försäljningsstället, vilket skulle medföra att kunden aktivt måste fråga efter produkterna.

I kommittémotion 2017/18:4014 av Emma Henriksson m.fl. (KD) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att verka för exponeringsförbud för cigaretter. Med tanke på exponeringsförbudets bevisade effekt för att minska rökning, inte locka barn och ungdomar till att börja använda cigaretter och underlätta för dem som försöker sluta röka, anser motionärerna att ett exponeringsförbud för cigaretter bör införas. Motionärerna anför att varje enskild individs fria val att fortsätta att köpa cigaretter inte blir inskränkt eftersom produkterna i fortsättningen kommer att finnas att köpa för dem som frågar efter dem.

## Kompletterande information

Som svar på en skriftlig fråga (fr. 2017/18:775) om försäljning av snus på internet uttalade statsrådet Annika Strandhäll den 21 februari 2018 bl.a. följande:

Nuvarande reglering vad gäller marknadsföring av tobak på internet har uppfattats som otydlig. Regeringen förtydligar att det ska vara tillåtet med försäljning av tobak i webbutiker, men förbjudet att exponera tobaksförpackningar på bild. Varu- och prislistor får användas. Regeringen har alltså inte föreslagit ett generellt exponeringsförbud för snusförsäljning, utan föreslår en förtydligad lagstiftning vad gäller tobaksförsäljning i webbutiker.

Det finns redan vissa undantag från marknadsföringsförbudet. Till exempel kan en webbutik ansöka om ett så kallat utgivningsbevis. Med ett utgivningsbevis omfattas hemsidan av yttrandefrihetsgrundlagen, vilket innebär att marknadsföringen är tillåten. Detta kommer att vara möjligt även fortsättningsvis.

En viktig anledning till att det är motiverat att ha olika regler för fysiska butiker och webbutiker är att internet når en mycket större kundkrets och lättare kan rikta sig mot yngre. Tydligare reglering vad gäller marknadsföring av tobak, både på försäljningsställen och på internet, är ett led i att nå regeringens övergripande mål att minska allt tobaksbruk och på så sätt stärka folkhälsan.

## Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar inledningsvis att tobaksrökning är ett av världens allvarligaste folkhälsoproblem och att WHO beskriver tobak som en global epidemi.

Den långsiktiga utvecklingen i Sverige är att andelen dagligrökare minskar stadigt över tid och att färre unga börjar röka. Enligt utskottet är detta emellertid inte tillräckligt. Utskottet vill betona vikten av fler konkreta åtgärder för att motverka att människor blir sjuka eller avlider av tobaksrökning, samtidigt som individen själv har ett ansvar för sitt beslut att röka. Det är enligt utskottet en angelägen uppgift att förbättra folkhälsan genom att förebygga att personer börjar röka och genom att få fler att sluta.

Den föreslagna lagstiftningen om marknadsföring får enligt utskottets uppfattning långtgående konsekvenser. Framför allt noterar utskottet att skillnader i skadeverkningar mellan olika tobaksprodukter inte har beaktats. Utskottet är därför inte berett att ställa sig bakom den reglering som föreslås. Lagförslaget bör ändras så att nuvarande ordning när det gäller reklam för och annan marknadsföring av tobaksvaror ska bestå. Även förslaget om förbud mot självbetjäning av tobaksvaror får långtgående konsekvenser i vissa fall. Utskottet föreslår att riksdagen avslår detta förslag. Med anledning av detta föreslår utskottet att vissa bestämmelser i regeringens förslag avslås respektive ändras på det sätt som framgår av utskottets förslag till riksdagsbeslut.

Eftersom de ändringar som utskottet föreslår ovan huvudsakligen innebär att nuvarande ordning när det gäller marknadsföring ska bestå bedömer utskottet att det inte behövs några upplysningar och yttranden enligt 10 kap.

4 § riksdagsordningen. Vidare bedömer utskottet att Lagrådets granskning enligt 10 kap. 5 § första stycket riksdagsordningen skulle sakna betydelse på grund av frågans beskaffenhet.

Vad särskilt avser förslaget om marknadsföring av tobaksvaror på internet konstaterar utskottet följande. Som nämnts ovan anser utskottet att skillnader i skadeverkningar mellan olika tobaksprodukter inte har beaktats i den föreslagna lagstiftningen. Därtill kommer att regeringens förslag innebär att handel på internet med tobaksvaror, som t.ex. snus, försvåras. Att webbbutiker inte skulle få visa bilder på förpackningar försvårar allvarligt möjligheten till handel på internet och innebär i praktiken en diskriminering av webbbutiker i förhållande till fysiska försäljningsställen.

Som framgår ovan av statsrådet Annika Strandhälls frågesvar kan en webbbutik ansöka om ett s. k. utgivningsbevis. Med ett utgivningsbevis omfattas hemsidan av yttrandefrihetsgrundlagen, vilket innebär att marknadsföringen är tillåten. Att det finns en möjlighet att få utgivningsbevis innebär emellertid enligt utskottet inte att en tobakslagstiftning som i praktiken diskriminerar webbbutiker i förhållande till fysiska försäljningsställen bör införas.

Utskottet konstaterar vidare att de ovan föreslagna ändringarna leder till omnumreringar i lagtexten i inte ringa omfattning. Det kan inte heller uteslutas att ytterligare följdändringar kan behövas.

Utskottet anser sammanfattningsvis att regeringen senast den 19 mars 2019 bör återkomma till riksdagen med lagförslag om marknadsföring av tobaksvaror på internet. Enligt utskottet ska det vara tillåtet att visa bilder på tobaksförpackningar, som t.ex. snusdosor, på en webbsida för handel på internet, trots att det inte har utfärdats något utgivningsbevis. Vidare bör regeringen vid samma tidpunkt återkomma till riksdagen med lagförslag om omnumreringar i lagtexten och eventuella ytterligare följdändringar. Utskottet föreslår att riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anfört och tillkännager detta för regeringen.

Ställningstagandet innebär delvis bifall till motionerna 2017/18:4014 (KD) yrkandena 4 och 5, 2017/18:4015 (L) yrkandena 2–4 och 2017/18:4016 (M, C) yrkandena 3–5.

Som nämnts ovan föreslog Tobaksdirektivutredningen ett förbud mot att förvara tobaksvaror och förpackningar synliga för kunder. Regeringen gör i propositionen bedömningen att det i detta skede är lämpligare att införa förbud mot kommersiella meddelanden på försäljningsställen, med undantag för uppvisandet av tobaksförpackningar och varu- och prislistor, samt att behålla kravet på att den tillåtna marknadsföringen inte är uppsökande, påträngande eller uppmanar till bruk av tobak. Utskottet konstaterar att regeringen i propositionen lämnar flera förslag som kan bidra till ett minskat tobaksbruk. Mot denna bakgrund anser utskottet inte att riksdagen bör ta något initiativ i fråga om exponeringsförbud för tobaksvaror. Motionerna 2017/18:4013 (V) och 2017/18:4014 (KD) yrkande 3 bör avslås.

## Rökförbud

### Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om tobak och liknande produkter om rökförbud på vissa allmänna platser utomhus, bl.a. uteserveringar. Rökförbudet utvidgas också till att omfatta bl.a. elektroniska cigaretter. Därmed avslår riksdagen motionsyrkanden. Slutligen avslår riksdagen motionsyrkanden om särskilda rökområden i utomhusmiljöer och lokal reglering av rökförbud i utemiljöer.

Jämför reservation 6 (KD), 7 (M, C, KD), 8 (L), 9 (SD), 10 (KD), 11 (L), 12 (M, C) och 13 (L).

### Propositionen

#### *Fler utomhusmiljöer ska vara rökfria*

Regeringen föreslår att rökning ska vara förbjuden

- på uteserveringar
- vid entréer till rökfria lokaler och andra utrymmen som allmänheten har tillträde till
- i områden utomhus som är avsedda att användas av den som reser med färdmedel i inrikes kollektivtrafik
- på inhägnade platser utomhus huvudsakligen avsedda för idrottsutövning
- på lekplatser som allmänheten har tillträde till.

#### **Det finns skäl att utvidga nuvarande rökförbud till att omfatta vissa allmänna platser utomhus**

Regeringen konstaterar att det finns ett starkt vetenskapligt stöd för att införandet av rökfria inomhusmiljöer har minskat rökningen och risken för tobaksröksrelaterade sjukdomar. Det får enligt regeringen antas att ett rökförbud på allmänna platser utomhus skulle få en motsvarande effekt, även om det vetenskapliga stödet för detta inte är lika starkt som för inomhusmiljöer. Det är vidare inte ovanligt att personer som är överkänsliga mot rök måste undvika att besöka miljöer där rökning tillåts. Barn vars luftvägar är särskilt känsliga bör också så långt som möjligt skyddas från tobaksrök. Även andra som inte röker känner sig ofta besvärade av att utsättas för tobaksrök. Eftersom rökning kan antas begränsa tillgängligheten för personer som inte vill utsättas för tobaksrök framstår det enligt regeringen som angeläget att utvidga nuvarande rökförbud till att omfatta även vissa allmänna platser utomhus.

Regeringen anför vidare att en minskning av den sociala exponeringen för rökning är en viktig åtgärd för att avnormalisera rökning. Enligt WHO:s undersökningar är ungdomar särskilt känsliga för visuella signaler och sociala normer. Att införa rökförbud på fler allmänna platser kan enligt regeringen

bidra till att uppnå målen i regeringens ANDT-strategi (strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken) att minska tobaksbruket, minska den passiva rökningen och uppnå målet om ett rökfritt Sverige till 2025. Åtgärden ligger vidare i linje med WHO:s ramkonvention om tobakskontroll och EU:s rådsrekommendationer om rökfria miljöer från 2009.

Mot denna bakgrund anser regeringen att det finns skäl att utvidga nuvarande rökförbud till att även omfatta vissa allmänna platser utomhus. Regeringen gör bedömningen att det för närvarande inte finns skäl att utvidga rökförbudet ytterligare till andra områden än vad som nu föreslås.

### **Rökfria platser utomhus bör regleras i lag**

I Sverige finns i dag flera frivilliga initiativ till rökfria miljöer utomhus, t.ex. entréer, nöjesparker, sportanläggningar och hållplatser för busstrafik. Regeringen anför att erfarenheterna av frivilliga initiativ har varit blandade och att det kan finnas svårigheter vad gäller möjligheterna att upprätthålla förbuden.

Av propositionen framgår vidare att det i WHO:s policyrekommendationer för skydd mot tobaksrök anges att det krävs lagstiftning för att skydda människor mot exponering av tobaksrök då frivilliga regleringar anses vara ineffektiva och ge otillräckligt skydd. Samtidigt konstaterar regeringen att det finns flera exempel på positiva effekter av frivilliga rökförbud, som dessutom har den fördelen att de enklare kan anpassas utifrån förutsättningarna i det enskilda fallet. Problemen med att upprätthålla det nuvarande rökförbudet på skolgårdar visar också att även effektiviteten av lagreglerade rökförbud på vissa platser kan ifrågasättas.

Oavsett effektiviteten av frivilliga och lagreglerade rökförbud i enskilda fall bedömer regeringen att en lagreglering är ägnad att skapa större enhetlighet och förutsebarhet än frivilliga lösningar. En sådan enhetlighet kan antas öka medvetenheten om gällande rökförbud i vissa miljöer, minska behovet av lokala informationsinsatser och i förlängningen skapa bättre förutsättningar för följsamhet.

Regeringen anser därför att ett utvidgat rökförbud ska regleras i lag. Det hindrar enligt regeringen inte att frivilliga initiativ fortfarande kan komplettera den lagreglering som nu föreslås.

### **Uteserveringar**

Det är sedan 2005 förbjudet att röka på restauranger och andra serveringsställen. Undantag gäller dock när servering sker utomhus. Regeringen föreslår att undantaget tas bort och att samtliga serveringsmiljöer görs rökfria för att ytterligare minska den passiva rökningen.

Enligt nuvarande regelverk är det möjligt att avsätta särskilda delar av en serveringsmiljö för rökning. För sådana rökrum i restauranglokaler uppställs särskilda krav på utformning och ventilation. Regeringen föreslår inte några ändringar vad gäller möjligheten att inrätta särskilda rökrum inne i serveringsmiljöer. Det kan dock enligt regeringen diskuteras om det på



motsvarande sätt bör vara möjligt att tillåta rökning i särskilda delar av en uteservering. Som argument för en sådan lösning kan anföras risken för ordningsstörningar när gäster – i synnerhet berusade sådana – samlas utanför en restaurang för att röka. Motsvarande argument framfördes under det lagstiftningsarbete som mynnade ut i den nuvarande regleringen och risken för ordningsstörningar framhölls som ett skäl för att tillåta rökning i särskilt avgränsade utrymmen. Under lagstiftningsärendet påtalade regeringen då att för de restauranger och andra serveringsställen som av utrymmesskäl inte hade möjlighet att avsätta separata rökrum kunde möjligheten att röka utanför lokalen utnyttjas. Detta kunde enligt regeringen bli aktuellt för serveringsställen med begränsad yta och ett förhållandevis begränsat antal gäster. Risken för ordningsstörningar utanför dessa ställen förväntades därför bli begränsad.

Möjligheten för restauranger att inrätta rökrum kvarstår, liksom möjligheten för gäster att röka utanför serveringsområdet. Det finns därför enligt regeringen inte skäl att också tillåta inrättandet av särskilda rökområden på uteserveringar. Eftersom det i en utomhusmiljö dessutom rimligen är mycket svårt att genom utformning eller ventilation säkerställa att tobaksrök inte sprider sig till serveringsstället, skulle ett sådant undantag också riskera att undergräva ett av huvudsyftena med rökförbudet – att skydda gäster och personal från exponering för tobaksrök.

Mot denna bakgrund anser regeringen att övervägande skäl talar för att alla serveringsmiljöer ska vara rökfria. Undantaget i lagen för utomhusmiljöer tas därför bort. Någon möjlighet att inrätta särskilda rökområden på uteserveringar föreslås inte.

### **Entréer till rökfria lokaler och andra utrymmen som allmänheten har tillträde till**

För närvarande råder rökförbud i ett antal uppräknade lokaler och andra utrymmen. Regeringen konstaterar att förbud mot rökning vid entréer till lokaler och utrymmen ökar tillgängligheten för personer som inte bör eller vill utsättas för tobaksrök eller rök eller utsläpp från andra produkter. Ett sådant förbud kan också enligt regeringen bidra till att avnormalisera rökning. Det är – utifrån syftet med ett utvidgat förbud – naturligt att begränsa utvidgningen av rökförbudet till att gälla endast sådana entréer dit allmänheten har tillträde.

### **Platser utomhus som är avsedda att användas av den som reser med kollektivtrafik**

I dag råder enligt tobakslagen rökförbud i lokaler och andra utrymmen som är avsedda att användas av den som reser med färdmedel i inrikes kollektivtrafik. Regeringen föreslår att förbudet utvidgas till att omfatta motsvarande områden utomhus. Syftet är att alla ska kunna utnyttja kollektivtrafiken utan att besvärmas av rökning. Rökning kan antas begränsa tillgängligheten för personer som t.ex. inte vill utsättas för tobaksrök. Regeringen anser därför att det är angeläget att rökförbudet gäller såväl utomhusområden i anslutning till av- och påstigning,

t.ex. busshållplatser, perronger och taxizoner, som andra utomhusområden som är avsedda för resenärer, t.ex. biljettområden och gångbanor i anslutning till spårområden.

### **Idrottsanläggningar utomhus**

Regeringen föreslår att det ska råda rökförbud på inhägnade platser utomhus som är huvudsakligen avsedda för idrottsutövning. Begreppet ”idrottsanläggning” förekommer t.ex. i 5 kap. 2 § ordningslagen och 1 § lagen (2005:321) om tillträdesförbud vid idrottsarrangemang. I dessa bestämmelser definieras en idrottsanläggning som ”en inhägnad plats huvudsakligen avsedd för idrottsutövning”. Definitionen förefaller enligt regeringen överensstämma väl med vad som i vardagligt tal ofta benämns som arena eller stadion, dvs. utomhusanläggningar huvudsakligen avsedda för olika idrotts- och nöjesarrangemang.

### **Rökförbud ska införas på lekplatser som allmänheten har tillträde till**

Regeringen föreslår att det ska införas rökförbud på lekplatser som allmänheten har tillträde till. När det gäller lekplatser så anser regeringen att det är en viktig plats att göra rökfri eftersom sådana platser är avsedda för barn.

### *Rökförbudet ska omfatta användningen av andra produkter än tobaksvaror*

Enligt 1 § nuvarande tobakslagen omfattar lagen bruk av tobak och exponering för tobaksrök. Nuvarande reglering av rökfria miljöer omfattar endast rökning av tobak. Regeringen ser enligt propositionen ett behov av att begränsa rökning och liknande användning även av tobaksrelaterade produkter, som t.ex. elektroniska cigaretter och örtprodukter för rökning. Detta är ett viktigt led i att avnormalisera rökning. Regeringen föreslår därför att med rökning ska vid tillämpningen av bestämmelserna om rökförbud avses

1. rökning av tobak
2. inhalering efter förångning eller annan upphettning av tobak
3. användning av elektroniska cigaretter
4. rökning av örtprodukter för rökning
5. användning av njutningsmedel som till användningssättet motsvarar rökning men som inte innehåller tobak.

### **Motionerna**

#### *Rökförbud i utomhusmiljöer med undantag för uteserveringar*

I kommittémotion 2017/18:4014 av Emma Henriksson m.fl. (KD) yrkande 1 föreslås att riksdagen avslår regeringens förslag att införa rökförbud i fler utomhusmiljöer (avsnitt 10.1 i propositionen). Motionärerna ställer sig helt bakom intentionen att minska rökandet i utomhusmiljöer för att ingen ska behöva utsättas för passiv rökning, men anser att det egna ansvaret för att visa

hänsyn för omgivningen inte går att frammana enbart genom strängare lagstiftning. På uteserveringar borde det exempelvis vara upp till varje enskild näringsidkare att erbjuda en helt eller delvis rökfri uteservering. Med tanke på den starka opinion som finns för rökfria miljöer torde det dessutom finnas kommersiella incitament att erbjuda rökfria miljöer även på uteserveringar.

### *Rökförbud på uteserveringar*

I kommittémotion 2017/18:4016 av Camilla Waltersson Grönvall och Anders W Jonsson (M, C) yrkande 2 föreslås att riksdagen beslutar att anta regeringens förslag till ny lag om tobak och liknande produkter i fråga om 6 kap. 2 § 5 med tillägget att rökning även i fortsättningen ska vara tillåten när servering sker utomhus. Motionärerna avvisar regeringens förslag att i den nya lagen om tobak och liknande produkter ta bort undantaget i nuvarande lagstiftning om att rökning är tillåten när servering sker utomhus. Motionärerna anser inte att det finns tillräckligt tungt vägande skäl för att med lagstiftning tvinga restauranger att förbjuda sina gäster att kunna röka vid servering utomhus.

I kommittémotion 2017/18:4015 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om att det inte bör införas något rökförbud på uteserveringar. Motionärerna anför att det i dag dör fler människor i Sverige i sjukdomar orsakade av passiv rökning än det dör människor i trafiken. Därför är motionärerna för befintliga rökförbud i inomhusmiljöer. Men förbuden måste enligt motionärerna vägas mot vilka inskränkningar i den enskildes liv som det är nödvändigt för staten att reglera.

### *Särskilda rökområden i inomhusmiljöer*

I kommittémotion 2017/18:4017 av Christina Östberg m.fl. (SD) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om utvidgat rökförbud med möjlighet att avsätta särskilda rökrum även vid uteserveringar, tågperonger, entréer etc. Motionärerna anser att det bör vara möjligt att tillåta rökning i särskilda delar av en uteservering, om det avsätts en anvisad plats som uppfyller samma krav på utformning och ventilation som i nuvarande regelverk för inomhusmiljön. Dessa avskilda platser får enligt motionärerna endast utgöra en mindre del av uteserveringen, och avsikten är att de endast ska användas vid rökning. Vidare anser motionärerna att liknande rökrum även bör placeras ut på tågperonger, vid entréer etc.

### *Lokal reglering av rökförbud i utemiljöer*

I kommittémotion 2017/18:4015 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkande 6 föreslås ett tillkännagivande om att rökförbud i utemiljöer bör regleras lokalt. Motionärerna anför att det vid entréer, hållplatser, peronger, idrottsplatser och lekplatser kan vara motiverat med rökförbud, särskilt om det är svårt att komma undan röken. Men det kan finnas peronger som är långa nog att ha plats för en rökruta som inte stör någon annan, eller idrottsplatser med ett stort

utrymme bortom läktaren. Rökförbud i dessa utemiljöer bör enligt motionärerna beslutas lokalt, t.ex. i lokala ordningsföreskrifter vad gäller lekplatser, och av trafikhuvudmännen när det handlar om hållplatser och perronger.

I kommittémotion 2017/18:4014 av Emma Henriksson m.fl. (KD) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att kommuner bör ges större befogenheter att införa lokala riktlinjer och rökförbud i utemiljöer. När det gäller rökning i utomhusmiljöer, i synnerhet sådana där barn och unga vistas naturligt som t.ex. lekplatser, idrottsanläggningar och parker borde det enligt motionärerna vara naturligt att visa hänsyn genom att låta bli att röka så att det stör andra som vistas på platsen. För att göra det än mer tydligt att det på denna typ av platser är extra viktigt att tänka på att visa hänsyn vill motionärerna vidga möjligheten för kommuner och andra markägare att genom den lokala ordningsstadgan införa rökfria zoner.

### *Rökförbud för andra produkter än tobaksvaror*

I kommittémotion 2017/18:4016 av Camilla Waltersson Grönvall och Anders W Jonsson (M, C) yrkande 1 föreslås att riksdagen beslutar att avslå den del av förslaget till ny lag om tobak och liknande produkter som avser 6 kap. 1 § 2–5 om ett utvidgat rökförbud för användning av bl.a. elektroniska cigaretter och rökning av örtprodukter. Motionärerna avvisar regeringens förslag att utvidga rökförbudet till att omfatta bl.a. elektroniska cigaretter och örtprodukter för rökning. Dessa produkters farlighet gällande liv och hälsa står enligt motionärerna inte i proportion till tobaksrökningens skadeverkningar.

I kommittémotion 2017/18:4015 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkande 7 föreslås ett tillkännagivande om att rökförbud inte ska omfatta produkter som inte innebär risk för skada för andra. Passiv rökning av tobaksprodukter är ett allvarligt hälsoproblem, och det finns enligt motionärerna goda skäl att på olika sätt motverka att människor utsätts för detta. Regeringen vill dock att även produkter som i sig inte innebär någon risk för skada för andra ska omfattas, som t.ex. elektroniska cigaretter och örtcigaretter. Motionärerna menar att detta är oproportionerligt.

### **Utskottets ställningstagande**

Regeringen konstaterar att det finns ett starkt vetenskapligt stöd för att införandet av rökfria inomhusmiljöer har minskat rökningen och risken för tobaksröksrelaterade sjukdomar. Utskottet instämmer i regeringens bedömning att det får antas att ett rökförbud på allmänna platser utomhus skulle få en motsvarande effekt, även om det vetenskapliga stödet för detta inte är lika starkt som för inomhusmiljöer. Vidare kan rökning antas begränsa tillgängligheten för personer som inte vill utsättas för tobaksrök. En minskning av den sociala exponeringen för rökning är också en viktig åtgärd för att avnormalisera rökning. Mot denna bakgrund anser utskottet, i likhet med regeringen, att det finns skäl att utvidga nuvarande rökförbud till att även

omfatta vissa allmänna platser utomhus. Av de skäl som anförs i propositionen bör riksdagen därför anta 6 kap. 2 § 4 och 8–10 regeringens förslag till lag om tobak och liknande produkter. Därmed avslår riksdagen motion 2017/18:4014 (KD) yrkande 1 i denna del.

Utskottet instämmer i regeringens uppfattning att övervägande skäl talar för att alla serveringsmiljöer ska vara rökfria. Utskottet ställer sig därmed bakom regeringens förslag att rökning ska vara förbjuden på uteserveringar. Av de skäl som anförs i propositionen bör riksdagen därför anta 6 kap. 2 § 5 regeringens förslag till lag om tobak och liknande produkter. Därmed avslår riksdagen motionerna 2017/18:4014 (KD) yrkande 1 i denna del, 2017/18:4015 (L) yrkande 5 och 2017/18:4016 (M, C) yrkande 2.

Utskottet instämmer i regeringens uppfattning att det inte bör läggas fram något förslag om att inrätta särskilda rökrområden på uteserveringar. Möjligheten för restauranger att inrätta rökrum kvarstår, liksom möjligheten för gäster att röka utanför serveringsområdet. Det finns därför varken enligt utskottets eller regeringens bedömning skäl att också tillåta inrättandet av särskilda rökrområden på uteserveringar. Eftersom det i en utomhusmiljö dessutom rimligen är mycket svårt att genom utformning eller ventilation säkerställa att tobaksrök inte sprider sig till serveringsstället, skulle ett sådant undantag också riskera att undergräva ett av huvudsyftena med rökförbudet – att skydda gäster och personal från exponering för tobaksrök. Inte heller när det gäller särskilda rökrområden i andra utomhusmiljöer bör utskottet ta något initiativ. Motion 2017/18:4017 (SD) yrkande 1 bör därför avslås.

Oavsett effektiviteten av frivilliga och lagreglerade rökförbud i enskilda fall bedömer utskottet liksom regeringen att en lagreglering är ägnad att skapa större enhetlighet och förutsebarhet än frivilliga lösningar. En sådan enhetlighet kan antas öka medvetenheten om gällande rökförbud i vissa miljöer, minska behovet av lokala informationsinsatser och i förlängningen skapa bättre förutsättningar för följsamhet. Utskottet delar därför också regeringens bedömning att ett utvidgat rökförbud ska regleras i lag. Det hindrar enligt regeringen inte att frivilliga initiativ fortfarande kan komplettera den lagreglering som nu föreslås. Motionerna 2017/18:4014 (KD) yrkande 2 och 2017/18:4015 (L) yrkande 6 bör avslås.

Nuvarande reglering om rökfria miljöer omfattar endast rökning av tobak. Utskottet ser i likhet med regeringen ett behov av att begränsa rökning och liknande användning även av tobaksrelaterade produkter, som t.ex. elektroniska cigaretter och örtprodukter för rökning. Detta är ett viktigt led i att avnormalisera rökning. Utskottet ställer sig därför bakom regeringens förslag att rökförbudet ska omfatta bl.a. användningen av andra produkter än tobaksvaror. Av de skäl som anförs i propositionen bör riksdagen därför anta 6 kap. 1 § 2–5 regeringens förslag till lag om tobak och liknande produkter. Därmed avslår riksdagen motionerna 2017/18:4015 (L) yrkande 7 och 2017/18:4016 (M, C) yrkande 1.

## Portionsförpackat snus

### Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om tobak och liknande produkter om att en styckförpackning med portionsförpackat snus ska innehålla minst 20 portioner. Därmed avslår riksdagen ett motionsyrkande.

Jämför reservation 14 (M, SD, C).

### Propositionen

Regeringen anför i propositionen att en åtgärd som skulle minska snusets tillgänglighet för minderåriga är att förbjuda försäljning av snus i små och prismässigt attraktiva förpackningar. Att en reglering av minsta förpackningsstorlek för snus skulle ha någon annan effekt än motsvarande regler för cigaretter framstår enligt regeringen som osannolikt.

På marknaden förekommer snusförpackningar som innehåller så lite som fem portionspåsar med snus och som endast kostar några kronor. Så små förpackningar kan närmast jämföras med styckförsäljning. Även om dessa typer av produkter inte förefaller vara vanligt förekommande kan ett förbud mot små snusförpackningar motiveras av samma skäl som ligger bakom införandet av minsta förpackningsstorlekar för cigaretter och rulltobak, nämligen att göra varan mindre attraktiv för ungdomar. Det finns därför enligt regeringen skäl att införa en minimireglering av innehållet i snusförpackningar. Regeringen föreslår att en styckförpackning med portionsförpackat snus ska innehålla minst 20 portioner. Styckförpackningar med färre portioner ska inte få tillhandahållas konsumenterna.

### Motionen

I kommittémotion 2017/18:4016 av Camilla Waltersson Grönvall och Anders W Jonsson (M, C) yrkande 6 föreslås att riksdagen beslutar att avslå den del av förslaget till ny lag om tobak och liknande produkter som avser 5 kap. 14 § 3 om att förpackningar med portionsförpackat snus ska innehålla minst 20 portioner. Motionärerna motsätter sig regeringens förslag och vilja att detaljstyra och detaljreglera försäljningen av snus genom att förpackningar med portionsförpackat snus ska innehålla minst 20 portioner. Tillgängligheten till snus ska enligt motionärerna inte försvåras, inte minst på grund av att många människor tar sig ur ett långvarigt tobaksrökande med hjälp av snus.

### Utskottets ställningstagande

Utskottet instämmer i regeringens uppfattning att ett förbud mot små snusförpackningar kan motiveras av samma skäl som ligger bakom införandet av minsta förpackningsstorlekar för cigaretter och rulltobak, nämligen att göra

varan mindre attraktiv för ungdomar. Det finns därför enligt såväl utskottets som regeringens bedömning skäl att införa en minimireglering av innehållet i snusförpackningar. Av de skäl som anförs i propositionen bör riksdagen därför anta 5 kap. 14 § 3 regeringens förslag till lag om tobak och liknande produkter och avslå motionsyrkandet.

## Nationellt register

### Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om ett nationellt register.  
Jämför reservation 15 (SD).

### Propositionen

Folkhälsomyndigheten har ett vidsträckt centralt tillsynsansvar enligt lagen om tobak och liknande produkter och har också ett särskilt ansvar för den samordnade uppföljningen inom tobaksområdet. Fullgörandet av myndighetens uppföljande, rådgivande och vägledande verksamhet kräver en bred informationsbas. Utredningen har mot bakgrund av detta föreslagit att det i den nya lagen ska införas särskilda bestämmelser om register hos Folkhälsomyndigheten. Förslaget är utformat med 13 kap. alkohollagen (2010:1622) som förebild.

Regeringen anser att införandet av en tillståndsplikt för tobaksförsäljning motiverar ett liknande nationellt tillstånds- och statistikregister även på tobaksområdet. Uppgifterna i registret ska kunna lämnas ut till kommunerna i den mån uppgifterna är av betydelse för tillståndsprövningen eller tillsynen. Ett centralt register kan sålunda fylla en praktisk funktion. Regeringen bedömer dock att det finns stöd för den behövliga personuppgiftsbehandlingen i dataskyddsförordningen. Enligt regeringens bedömning bör det därför inte föras in särskilda bestämmelser om register i den nya lagen.

### Motionen

I kommittémotion 2017/18:4017 av Christina Östberg m.fl. (SD) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om ett nationellt register för tillsyn, uppföljning och utvärdering av lagens tillämpning. Motionärerna delar utredningens syn att Folkhälsomyndigheten ska föra ett sådant register.

### Utskottets ställningstagande

Som redovisats ovan anser regeringen att införandet av en tillståndsplikt för tobaksförsäljning motiverar ett liknande nationellt tillstånds- och statistikregister även på tobaksområdet. Regeringen bedömer dock att det finns stöd för den behövliga personuppgiftsbehandlingen i dataskyddsförordningen.

Enligt regeringens bedömning bör det därför inte föras in särskilda bestämmelser om register i den nya lagen. Utskottet instämmer i regeringens bedömningar. Mot denna bakgrund finns det enligt utskottet inte skäl att föreslå någon åtgärd från riksdagen i frågan om ett nationellt register. Motionsyrkandet bör därför avslås.

## Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

### **Utskottets förslag i korthet**

Riksdagen antar ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna i regeringens lagförslag med vissa ändringar. Ändringarna innebär att lagförslagen träder i kraft den 1 juli 2019. Bestämmelserna om spårbarhet och säkerhetsmärkning samt en bestämmelse om tillsyn när det gäller spårbarhet och säkerhetsmärkning träder dock i kraft den 20 maj 2019. Därmed bifaller riksdagen delvis ett motionsyrkande.

### **Propositionen**

Regeringen föreslår att den nya lagen ska träda i kraft den 1 januari 2019, förutom bestämmelserna om spårbarhet och säkerhetsmärkning som ska träda i kraft den 20 maj 2019. Bestämmelserna om att styckförpackningar till tobaksvaror ska förses med en unik identitetsmärkning och en säkerhetsmärkning samt tillhörande bemyndigande ska träda i kraft den 1 september 2018.

Övriga lagändringar ska enligt regeringens förslag träda i kraft den 1 januari 2019.

### **Motionen**

I kommittémotion 2017/18:4017 av Christina Östberg m.fl. (SD) yrkande 5 föreslås att riksdagen beslutar att lagändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2019. För att ge regeringen möjlighet att återkomma med ett nytt lagförslag där snus undantas samt utreda ett eventuellt undantag även för elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare, bör lagändringarna enligt motionärerna träda i kraft tidigast den 1 juli 2019.

### **Utskottets ställningstagande**

Som redogjorts för tidigare i betänkandet har detta lagstiftningsärende skjutits upp från riksmötet 2017/18 till innevarande riksmöte. Detta får bl.a. till följd att utskottet föreslår ändringar i regeringens lagförslag om ikraftträdande- och övergångsbestämmelser. Lagförslagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2019. Bestämmelserna om spårbarhet och säkerhetsmärkning samt en bestämmelse



om tillsyn när det gäller spårbarhet och säkerhetsmärkning föreslås dock träda i kraft den 20 maj 2019. Riksdagen bör därför anta ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna i regeringens förslag till lag om tobak och liknande produkter med den ändringen att ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna ska ha den lydelse som utskottet föreslår i bilaga 3. Vidare bör riksdagen anta ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna i regeringens förslag till ändringar i övriga lagar med den ändringen att lagarna ska träda i kraft den 1 juli 2019. Därmed bifaller riksdagen delvis motionsyrkandet.

## Lagförslagen i övrigt

### **Utskottets förslag i korthet**

Riksdagen antar, med de ändringar som utskottet föreslår, regeringens övriga lagförslag.

### **Utskottets ställningstagande**

Utskottet tillstyrker även i övrigt regeringens lagförslag med de ändringar som utskottet föreslår för att förslagen ska överensstämma med annan lagstiftning och av redaktionell karaktär.

Med anledning av lagstiftning som genomförts efter det att propositionen om en ny lag om tobak och liknande produkter kom in till riksdagen föreslår utskottet ändringar i regeringens förslag till ändringar i 3 kap. 4 § lagen (1994:1551) om frihet från skatt vid import, m.m., 1 och 29 §§ marknadsföringslagen (2008:486) samt 6 kap. 2 § radio- och tv-lagen (2010:696), se bilaga 3.

I propositionen har ett ord blivit felstavat i 5 kap. 2 § lagen om tobak och liknande produkter. Utskottet föreslår därför en redaktionell rättelse.

Som nämnts ovan föreslås i propositionen en ändring i lagen om frihet från skatt vid import, m.m. I förslaget saknar ingressen en punkt, och utskottet föreslår därför en redaktionell rättelse.

I propositionen föreslås en ändring av 3 § lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen. Rubriken till lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. i 3 § 7 ändrades den 1 januari 2014 (SFS 2013:548) till kulturmiljölagen efter förslag i proposition 2012/13:96 Kulturmiljöns mångfald och beslut av riksdagen (bet. 2012/13:KrU9, rskr. 2012/13:273). Denna ändring har beaktats i utskottets förslag till riksdagsbeslut.

I propositionen föreslås en ändring av 1 § andra stycket marknadsföringslagen. I förslaget har uttrycket ”– lagen (2010:751) om betaltjänster,” utgått. I utskottets lagförslag med lydelse enligt SFS 2018:1263 ingår uttrycket, se bilaga 3.

I propositionen föreslås vidare en ändring av 29 § andra stycket marknadsföringslagen. I nuvarande lydelse enligt SFS 2018:775 har uttrycket ”15 kap.” skrivits ihop, och utskottet föreslår därför en redaktionell rättelse, se bilaga 3.

Slutligen föreslås i propositionen en ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). I förslaget har rubriken ”Alkohol och tobak” fått fel placering. I utskottets lagförslag har rubriken flyttats.

Av de skäl som anförs i propositionen bör riksdagen därför anta regeringens lagförslag i de delar som inte omfattas av utskottets förslag ovan med de förslag på ändringar som framgår av utskottets förslag till riksdagsbeslut.

## Författningskommentar

### Förslaget till lag om tobak och liknande produkter

#### 4 kap. Marknadsföring

*2 § Även annan marknadsföring av tobaksvaror till konsumenter än som avses i 1 § är förbjuden. Detta gäller dock inte*

*1. i tryckta skrifter på vilka tryckfrihetsförordningen är tillämplig eller i överföringar eller tekniska upptagningar på vilka yttrandefrihetsgrundlagen är tillämplig,*

*2. marknadsföring som endast består i att tillhandahålla tobaksvaror för försäljning, eller*

*3. kommersiella meddelanden inne på försäljningsställen som inte är påträngande, uppsökande eller uppmanar till bruk av tobak.*

*Kommersiella meddelanden enligt första stycket 3 ska i den omfattning det är möjligt placeras så att de inte är synliga från utsidan av försäljningsstället.*

Paragrafen har samma innehåll som hittillsvarande 14 § andra och tredje styckena tobakslagen (1993:581).

Förarbeten finns i prop. 2004/05:118 s. 29 f. och 58 f.

# Reservationer

## 1. Undantag för vissa produkter, punkt 2 (SD)

av Per Ramhorn (SD), Carina Ståhl Herrstedt (SD) och Christina Östberg (SD).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:4017 av Christina Östberg m.fl. (SD) yrkande 4 och avslår motion

2017/18:4017 av Christina Östberg m.fl. (SD) yrkande 3.

### *Ställningstagande*

Vi anser att regeringen bör utreda ett eventuellt undantag för elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare.

## 2. Tillståndsplikt för tobaksförsäljning, punkt 3 (L)

av Lina Nordquist (L).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:4015 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkande 1.

### *Ställningstagande*

Regeringen gjorde 2010 bedömningen att tillståndsplikt skulle innebära att en ökad administrativ börda lades på företagare och myndigheter utan att några mervärden uppnåddes. Den bedömningen är enligt min mening fortfarande giltig. Jag anser därför att regeringen bör se över frågan om att inte införa tillståndsplikt för tobaksförsäljning.

### 3. Marknadsföring och handel, punkt 4 (S, V, MP)

av Kristina Nilsson (S), Ann-Christin Ahlberg (S), Mikael Dahlgvist (S), Karin Rågsjö (V), Dag Larsson (S), Åsa Lindhagen (MP) och Mats Wiking (S).

#### *Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen

a) antar regeringens förslag till lag om tobak och liknande produkter i de delar det avser

- 1 kap. 3 § 7,
- 5 kap. 13 § och rubriken närmast före 5 kap. 13 §,
- 11 kap. 10 § och rubriken närmast före 11 kap. 10 §,

b) antar 4 kap. 2 § och 7 kap. 4 § 2 regeringens förslag till lag om tobak och liknande produkter.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2017/18:156 punkt 1 i denna del och avslår motionerna

2017/18:4014 av Emma Henriksson m.fl. (KD) yrkandena 4 och 5,

2017/18:4015 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkandena 2–4 och

2017/18:4016 av Camilla Waltersson Grönvall och Anders W Jonsson (M, C) yrkandena 3–5.

#### *Ställningstagande*

Mer än varannan rökare dör av sina cigaretter, och i genomsnitt förlorar varje rökare mer än tio år av sitt liv. Att minska rökningen genererar vinster för såväl individen som samhället.

Sedan 2014 har regeringen vidtagit ett antal åtgärder för att minska tobaksbruket. Vi konstaterar att genomförandet av tobaksproduktdirektivet har varit ett viktigt steg framåt i det tobaksförebyggande arbetet inom EU. Det har inneburit flera viktiga förändringar som kan bidra till minskad rökning, utjämnade hälsoklyftor och minskade kostnader för samhället i stort. Vidare konstaterar vi att ungdomar är en viktig målgrupp då de allra flesta börjar röka i tonåren. Tillgänglighetsbegränsande åtgärder, exempelvis en effektiv tillsyn, har stor betydelse för att förhindra att unga börjar använda tobak. Slutligen konstaterar vi att regeringen 2015 beslutade att inrätta en kommission för jämlik hälsa.

Det tobaksförebyggande arbetet behöver emellertid förstärkas ytterligare. I propositionen lämnas därför förslag på en ny lag om tobak och liknande produkter som kan bidra till att minska bruket av tobak och tobaksrelaterade produkter och därmed stärka möjligheterna att nå ett rökfritt Sverige till 2025. Propositionen innebär att Sverige tar viktiga steg framåt när det gäller att begränsa rökning, t.ex. i gemensamma utemiljöer. Detta är mycket glädjande.

Utskottets förslag innebär emellertid att regeringens förslag om marknadsföring av tobaksvaror ändras och att förslaget om förbud mot självbetjäning av tobaksvaror avslås. Utskottet föreslår också ett tillkännagivande om bl.a. marknadsföring av tobaksvaror på internet.

Vi beklagar att utskottets majoritet inte är beredd att ställa sig bakom propositionen när det gäller ovannämnda förslag om marknadsföring och förbud mot självbetjäning av tobaksvaror. Vår utgångspunkt är att ingen människa ska bli nikotinberoende av någon produkttyp. Den som är beroende av nikotin genom andra tobaksprodukter än cigaretter får möjligen inte lika allvarliga skador som den som röker, men det rör sig likväl om ett beroende, och hälsan riskerar att påverkas negativt. Vi vill framhålla att det är angeläget att följa kunskapsläget när det gäller skillnader i skadeverkningar mellan olika tobaksprodukter.

Av de skäl som anförs i propositionen anser vi därför att riksdagen bör anta regeringens lagförslag om marknadsföring och handel i nu aktuella delar. Något tillkännagivande bör inte göras. Därmed bör motionerna avslås.

#### **4. Exponeringsförbud för tobaksvaror, punkt 5 (V)**

av Karin Rågsjö (V).

##### *Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:4013 av Karin Rågsjö m.fl. (V) och

bifaller delvis motion

2017/18:4014 av Emma Henriksson m.fl. (KD) yrkande 3.

##### *Ställningstagande*

Jag välkomnar propositionen men anser att regeringen även borde ha gått vidare med utredningens förslag om exponeringsförbud för tobaksvaror. Dold försäljning av tobaksprodukter innebär att produkterna inte får exponeras på försäljningsstället, vilket skulle medföra att kunden aktivt måste fråga efter produkterna. Jag anser därför att regeringen bör återkomma med lagförslag om dold försäljning av tobak.

## **5. Exponeringsförbud för tobaksvaror, punkt 5 (KD)**

av Acko Ankarberg Johansson (KD) och Michael Anefur (KD).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion  
2017/18:4014 av Emma Henriksson m.fl. (KD) yrkande 3 och  
bifaller delvis motion  
2017/18:4013 av Karin Rågsjö m.fl. (V).

### *Ställningstagande*

Med tanke på exponeringsförbudets bevisade effekt för att minska rökning, inte minst genom att minska lockelsen för barn och ungdomar att börja använda cigaretter samt att underlätta för de som försöker sluta röka, anser vi att ett exponeringsförbud för cigaretter bör införas. Varje enskild individs fria val att fortsätta att köpa cigaretter blir enligt vår mening inte inskränkt eftersom produkterna även med ett exponeringsförbud kommer att finnas tillgängliga för dem som frågar efter dem. Vi anser därför att regeringen bör verka för exponeringsförbud för röktokek.

## **6. Rökförbud i utomhusmiljöer med undantag för uteserveringar, punkt 6 (KD)**

av Acko Ankarberg Johansson (KD) och Michael Anefur (KD).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen

a) avslår 6 kap. 2 § 8–10 regeringens förslag till lag om tobak och liknande produkter,

b) antar 6 kap. 2 § 4 regeringens förslag till lag om tobak och liknande produkter med den ändringen att orden ”och på motsvarande områden utomhus” ska utgå,

c) ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion  
2017/18:4014 av Emma Henriksson m.fl. (KD) yrkande 1 i denna del och  
avslår proposition 2017/18:156 punkt 1 i denna del.

### *Ställningstagande*

Vi ställer oss helt bakom intentionen att minska rökandet i utomhusmiljöer för att ingen ska behöva utsättas för passiv rökning men anser att det egna ansvaret för att visa hänsyn för omgivningen inte går att frammana enbart genom strängare lagstiftning. Däremot menar vi att en lokal reglering ska vara möjlig.

Vi anser därför att riksdagen bör avslå 6 kap. 2 § 8–10 regeringens förslag till lag om tobak och liknande produkter att införa rökförbud i fler utomhusmiljöer.

Vi anser därför också att regeringen bör anta 6 kap. 2 § 4 regeringens förslag till lag om tobak och liknande produkter med den ändringen att rökförbudet i lokaler och andra utrymmen som är avsedda att användas av den som reser med sådana färdmedel inte utvidgas till att även omfatta motsvarande områden utomhus.

Mot denna bakgrund bör regeringen snarast se över frågan om eventuella följdändringar och vid behov återkomma till riksdagen med förslag.

## **7. Rökförbud på uteserveringar, punkt 7 (M, C, KD)**

av Acko Ankarberg Johansson (KD), Camilla Waltersson Grönvall (M), Johan Hultberg (M), Anders W Jonsson (C), Ulrika Heindorff (M) och Michael Anefur (KD).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen

a) antar 6 kap. 2 § 5 regeringens förslag till lag om tobak och liknande produkter med den ändringen att uttrycket ”utom när servering sker utomhus,” ska införas efter uttrycket ”serveringsställen,”,

b) ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2017/18:4014 av Emma Henriksson m.fl. (KD) yrkande 1 i denna del och  
2017/18:4016 av Camilla Waltersson Grönvall och Anders W Jonsson (M, C)  
yrkande 2 och

bifaller delvis proposition 2017/18:156 punkt 1 i denna del och motion  
2017/18:4015 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkande 5.

### *Ställningstagande*

Vi anser att rökning även i fortsättningen ska vara tillåten när servering sker utomhus och avvisar därför regeringens förslag om att i den nya lagen om tobak och liknande produkter ta bort undantaget i nuvarande lagstiftning om att rökning är tillåten när servering sker utomhus. Vi anser inte att det finns tillräckligt tungt vägande skäl för att med lagstiftning tvinga restauranger att



förbjuda sina gäster att röka vid servering utomhus. På uteserveringar borde det exempelvis vara upp till varje enskild näringsidkare att erbjuda en helt eller delvis rökfri uteservering, vilket torde vara en konkurrensfördel.

Vi anser därför att riksdagen bör anta 6 kap. 2 § 5 regeringens förslag till lag om tobak och liknande produkter med den ändringen att det införs ett undantag från rökförbudet när servering sker utomhus.

Mot denna bakgrund bör regeringen snarast se över frågan om eventuella följdändringar och vid behov återkomma till riksdagen med förslag.

## **8. Rökförbud på uteserveringar, punkt 7 (L)**

av Lina Nordquist (L).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen

a) antar 6 kap. 2 § 5 regeringens förslag till lag om tobak och liknande produkter,

b) ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2017/18:156 punkt 1 i denna del och motion

2017/18:4015 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkande 5 och avslår motionerna

2017/18:4014 av Emma Henriksson m.fl. (KD) yrkande 1 i denna del och

2017/18:4016 av Camilla Waltersson Grönvall och Anders W Jonsson (M, C) yrkande 2.

### *Ställningstagande*

I dag dör det fler människor i Sverige i sjukdomar orsakade av passiv rökning än det dör människor i trafiken. Jag är därför för befintliga rökförbud i inomhusmiljöer. Men förbuden måste enligt min mening vägas mot vilka inskränkningar i den enskildes liv och i näringsidkares frihet som det är nödvändigt för staten att reglera. Införande av rökförbud på uteserveringar bör enligt min mening vara upp till den enskilda näringsidkaren.

Jag anser att regeringen bör se över frågan om att inte införa rökförbud på uteserveringar.

## **9. Särskilda rökrområden i utomhusmiljöer, punkt 8 (SD)**

av Per Ramhorn (SD), Carina Ståhl Herrstedt (SD) och Christina Östberg (SD).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion  
2017/18:4017 av Christina Östberg m.fl. (SD) yrkande 1.

### *Ställningstagande*

Vi anser att det bör vara möjligt att tillåta rökning på särskilda delar av en uteservering, om det avsätts en anvisad plats som uppfyller samma krav på utformning och ventilation som i nuvarande regelverk för inomhusmiljön. Dessa avskilda platser får enligt vår mening endast utgöra en mindre del av uteserveringen, och avsikten är att de endast ska användas vid rökning. Vidare anser vi att liknande rökrom även bör placeras ut på tågperonger, entréer etc. Vi anser därför att regeringen bör se över frågan om ett utvidgat rökförbud med möjlighet att avsätta särskilda rökrom även vid uteserveringar, tågperonger, entréer etc.

## **10. Lokal reglering av rökförbud i utemiljöer, punkt 9 (KD)**

av Acko Ankarberg Johansson (KD) och Michael Anefur (KD).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion  
2017/18:4014 av Emma Henriksson m.fl. (KD) yrkande 2 och  
bifaller delvis motion  
2017/18:4015 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkande 6.

### *Ställningstagande*

När det gäller rökning i utomhusmiljöer, i synnerhet sådana där barn och unga vistas naturligt som t.ex. lekplatser, idrottsanläggningar och parker, borde det enligt vår mening vara naturligt att visa hänsyn genom att låta bli att röka så att det stör andra som vistas på platsen. För att göra det än mer tydligt att det

på denna typ av platser är extra viktigt att tänka på att visa hänsyn vill vi vidga möjligheten för kommuner och andra markägare att genom den lokala ordningsstadgan införa rökfria zoner. Vi anser därför att regeringen bör se över frågan om att kommuner bör ges större befogenheter att införa lokala riktlinjer och rökförbud i utemiljöer.

## **11. Lokal reglering av rökförbud i utemiljöer, punkt 9 (L)**

av Lina Nordquist (L).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion  
2017/18:4015 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkande 6 och  
bifaller delvis motion  
2017/18:4014 av Emma Henriksson m.fl. (KD) yrkande 2.

### *Ställningstagande*

Vid entréer, hållplatser, perronger, idrottsplatser och lekplatser kan det vara motiverat med rökförbud, särskilt om det är svårt att komma undan röken. Men det kan finnas perronger som är långa nog att ha plats för en rökruka som inte stör någon annan, eller idrottsplatser med ett stort utrymme bortom läktaren. Rökförbud i dessa utemiljöer bör enligt min mening beslutas lokalt, t.ex. i lokala ordningsföreskrifter vad gäller lekplatser och av trafikhuvudmännen när det handlar om hållplatser och perronger. Jag anser därför att regeringen bör se över frågan om att rökförbud i utemiljöer bör regleras lokalt.

## **12. Rökförbud för andra produkter än tobaksvaror, punkt 10 (M, C)**

av Camilla Waltersson Grönvall (M), Johan Hultberg (M), Anders W Jonsson (C) och Ulrika Heindorff (M).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen

a) avslår 6 kap. 1 § 2–5 regeringens förslag till lag om tobak och liknande produkter,

b) ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion  
2017/18:4016 av Camilla Waltersson Grönvall och Anders W Jonsson (M, C)  
yrkande 1,  
bifaller delvis motion  
2017/18:4015 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkande 7 och  
avslår proposition 2017/18:156 punkt 1 i denna del.

### *Ställningstagande*

Vi avvisar regeringens förslag om att utvidga rökförbudet till att omfatta bl.a. elektroniska cigaretter och örtprodukter för rökning. Dessa produkters farlighet för liv och hälsa står enligt vår mening inte i proportion till tobaksrökningens skadeverkningar.

Vi anser därför att riksdagen bör avslå 6 kap. 1 § 2–5 regeringens förslag till lag om tobak och liknande produkter om att rökförbudet ska omfatta bl.a. användningen av andra produkter än tobaksvaror.

Mot denna bakgrund bör regeringen snarast se över frågan om eventuella följdändringar och vid behov återkomma till riksdagen med förslag.

### **13. Rökförbud för andra produkter än tobaksvaror, punkt 10 (L)**

av Lina Nordquist (L).

### *Förslag till riksdagsbeslut*

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen

- a) antar 6 kap. 1 § 2–5 regeringens förslag till lag om tobak och liknande produkter,
- b) ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2017/18:156 punkt 1 i denna del och motion

2017/18:4015 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkande 7 och  
avslår motion

2017/18:4016 av Camilla Waltersson Grönvall och Anders W Jonsson (M, C)  
yrkande 1.

### *Ställningstagande*

Passiv rökning av tobaksprodukter är ett allvarligt hälsoproblem, och det finns goda skäl att på olika sätt motverka att människor utsätts för detta. Regeringen vill dock att även produkter som i sig inte innebär någon risk för skada för andra ska omfattas, som t.ex. elektroniska cigaretter och örtecigaretter. Jag

menar att detta är oproportionerligt. Jag anser därför att regeringen bör se över frågan om att rökförbud inte ska omfatta produkter som inte innebär risk för skada för andra.

#### **14. Portionsförpackat snus, punkt 11 (M, SD, C)**

av Camilla Waltersson Grönvall (M), Johan Hultberg (M), Per Ramhorn (SD), Anders W Jonsson (C), Ulrika Heindorff (M), Carina Ståhl Herrstedt (SD) och Christina Östberg (SD).

##### *Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen

a) avslår 5 kap. 14 § 3 regeringens förslag till lag om tobak och liknande produkter,

b) ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:4016 av Camilla Waltersson Grönvall och Anders W Jonsson (M, C) yrkande 6 och

avslår proposition 2017/18:156 punkt 1 i denna del.

##### *Ställningstagande*

Vi motsätter oss regeringens förslag och vilja att detaljstyra och detaljreglera försäljningen av snus genom att förpackningar med portionsförpackat snus ska innehålla minst 20 portioner. Tillgängligheten till snus ska enligt vår mening inte försvåras, inte minst på grund av att många människor tar sig ur ett långvarigt tobaksrökande med hjälp av snus.

Vi anser därför att riksdagen bör avslå 5 kap. 14 § 3 regeringens förslag till lag om tobak och liknande produkter om att en styckförpackning med portionsförpackat snus ska innehålla minst 20 portioner.

Mot denna bakgrund bör regeringen snarast se över frågan om eventuella följdändringar och vid behov återkomma till riksdagen med förslag.

#### **15. Nationellt register, punkt 12 (SD)**

av Per Ramhorn (SD), Carina Ståhl Herrstedt (SD) och Christina Östberg (SD).

##### *Förslag till riksdagsbeslut*

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion  
2017/18:4017 av Christina Östberg m.fl. (SD) yrkande 2.

### *Ställningstagande*

Vi delar utredningens syn att Folkhälsomyndigheten bör föra ett nationellt register för tillsyn, uppföljning och utvärdering av lagens tillämpning. Vi anser att regeringen bör se över denna fråga.

BILAGA 1

## Förteckning över behandlade förslag

## Propositionen

*Proposition 2017/18:156 Ny lag om tobak och liknande produkter:*

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om tobak och liknande produkter.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1994:1551) om frihet från skatt vid import, m.m.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen.
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter.
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486).
6. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).
7. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696).
8. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2014:1470) om beskattning av viss privatinförsel av cigaretter.
9. Riksdagen godkänner att regeringen ratificerar Världshälsoorganisationens protokoll för att eliminera olaglig handel med tobaksvaror (avsnitt 20).

## Följdmotionerna

*2017/18:4013 av Karin Rågsjö m.fl. (V):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör lagstiftas om dold försäljning av tobak och tillkännager detta för regeringen.

*2017/18:4014 av Emma Henriksson m.fl. (KD):*

1. Riksdagen avslår regeringens förslag att införa rökförbud i fler utomhusmiljöer (avsnitt 10.1 i propositionen).
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommuner bör ges större befogenheter att införa lokala riktlinjer och rökförbud i utemiljöer och tillkännager detta för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för exponeringsförbud för cigaretter och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen beslutar att anta regeringens förslag till ny lag om tobak och liknande produkter i fråga om 5 kap. 13 § med den ändringen att snusprodukter ska undantas.
5. Riksdagen beslutar att anta regeringens förslag till ny lag om tobak och liknande produkter i fråga om 4 kap. med tillägg att marknadsföring av snusprodukter ska undantas från de föreslagna förändringarna.

*2017/18:4015 av Bengt Eliasson m.fl. (L):*

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det inte bör införas tillståndsplikt för tobaksförsäljning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommersiella meddelanden om tobaksprodukter bör vara tillåtna i detaljhandeln så länge de inte är påträngande eller uppsökande eller uppmanar till bruk av tobak, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att självbetjäning bör vara tillåten även i fortsättningen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regleringen av näthandel med tobak bör motsvara regleringen av specialbutiker och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det inte bör införas något rökförbud för uteserveringar och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att rökförbud i utemiljöer bör regleras lokalt och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att rökförbud inte ska omfatta produkter som inte innebär risk för skada för andra och tillkännager detta för regeringen.

*2017/18:4016 av Camilla Waltersson Grönvall och Anders W Jonsson (M, C):*

1. Riksdagen beslutar att avslå den del av förslaget till ny lag om tobak och liknande produkter som avser 6 kap. 1 § 2–5 om ett utvidgat rökförbud för användning av bl.a. elektroniska cigaretter och rökning av örtprodukter.
2. Riksdagen beslutar att anta regeringens förslag till ny lag om tobak och liknande produkter i fråga om 6 kap. 2 § 5 med tillägget att rökning även i fortsättningen ska vara tillåten när servering sker utomhus.



3. Riksdagen beslutar att anta regeringens förslag till ny lag om tobak och liknande produkter i fråga om 5 kap. 13 § om förbud mot självbetjäning med tillägget att självbetjäningsförbudet inte ska gälla för snusprodukter.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna onlinehandel med snusprodukter och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen beslutar att anta regeringens förslag till ny lag om tobak och liknande produkter i fråga om 4 kap. med tillägget att marknadsföring av snusprodukter ska undantas från de föreslagna förändringarna.
6. Riksdagen beslutar att avslå den del av förslaget till ny lag om tobak och liknande produkter som avser 5 kap. 14 § 3 om att portionsförpackat snus ska innehålla minst 20 portioner.

*2017/18:4017 av Christina Östberg m.fl. (SD):*

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utvidgat rökförbud med möjligheten att avsätta särskilda rökrum även vid uteserveringar, tågplattformar, entréer etc. och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett nationellt register för tillsyn, uppföljning och utvärdering av lagens tillämpning och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att snus ska undantas i den föreslagna lagen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda ett eventuellt undantag även för elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen beslutar att lagändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2019.

BILAGA 2

# Regeringens lagförslag

## 1 Förslag till lag om tobak och liknande produkter

Härigenom föreskrivs<sup>1</sup> följande.

### 1 kap. Inledande bestämmelser

#### Lagens syfte och innehåll

**1 §** Denna lag syftar till att begränsa de hälsorisker och olägenheter som är förbundna med bruk av tobak och liknande produkter samt med exponering för rök från tobak och utsläpp från liknande produkter.

**2 §** Denna lag innehåller bestämmelser om tobak, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare, örtprodukter för rökning och om användningen av njutningsmedel som till användningssättet motsvarar rökning men som inte innehåller tobak.

I lagen finns bestämmelser om

- produktkrav och rapporteringsskyldighet (2 kap.),
- märkning och förpackning (3 kap.),
- marknadsföring (4 kap.),
- handel (5 kap.),
- rökfria miljöer (6 kap.),
- tillsyn (7 kap.),
- avgifter (8 kap.),
- överklagande (9 kap.),
- straffbestämmelser och förverkande (10 kap.), och
- bemyndiganden (11 kap.).

#### Uttryck i lagen

**3 §** I denna lag avses med

1. *elektronisk cigarett*: produkt som kan användas för konsumtion av nikotinånga via ett munstycke, eller beståndsdel av den produkten, inbegripet en patron, en tank och anordningen utan patron eller tank,

2. *påfyllningsbehållare*: behållare som innehåller vätska som innehåller nikotin och som kan användas för att fylla på en elektronisk cigarett,

<sup>1</sup> Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/40/EU av den 3 april 2014 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillverkning, presentation och försäljning av tobaksvaror och relaterade produkter och om upphävande av direktiv 2001/37/EG, i den ursprungliga lydelsen. Se även Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster.

3. *örtprodukter för rökning*: produkter som är baserade på växter, örter eller frukter som inte innehåller tobak och som kan förbrukas via förbränning,

4. *detaljhandel*: försäljning till konsumenter,

5. *partihandel*: annan försäljning än detaljhandel,

6. *försäljningsställe*: en viss lokal eller ett annat avgränsat utrymme för detaljhandel,

7. *specialbutik för tobaksvaror*: försäljningsställe där det enbart säljs tobaksvaror och tillbehör till sådana varor,

8. *gränsöverskridande distansförsäljning*: försäljning där, vid tidpunkten för beställningen av varan eller produkten, konsumenten finns i Sverige och återförsäljningsstället i ett annat land, eller där återförsäljningsstället finns i Sverige och konsumenten i en annan medlemsstat, och

9. *medlemsstat*: en stat som är medlem i Europeiska unionen eller en annan stat som omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och som har genomfört bestämmelserna i direktiv 2014/40/EU i nationell rätt.

### Förhållandet till andra lagar

4 § Lagen ska inte tillämpas på produkter som är klassificerade som narkotika enligt narkotikastrafflagen (1968:64) eller som hälsofarliga varor enligt lagen (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor.

I fråga om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare ska lagen inte tillämpas på läkemedel eller medicintekniska produkter som omfattas av läkemedelslagen (2015:315) eller lagen (1993:584) om medicintekniska produkter.

I fråga om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare gäller även produktsäkerhetslagen (2004:451).

## 2 kap. Produktkrav och rapporteringsskyldighet

### Tobaksvaror och örtprodukter för rökning

#### *Smaker, tillsatser och gränsvärden*

1 § Cigaretter och rulltobak med karakteristisk smak och tobaksvaror som innehåller tillsatser som har förbjudits enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 11 kap. 1 § får inte tillhandahållas konsumenterna på marknaden.

Tobaksvaror som inte uppfyller de föreskrifter om tillåtna gränsvärden eller mätning och övervakning av sådana gränsvärden som har meddelats med stöd av 11 kap. 1 § får inte tillverkas eller tillhandahållas konsumenterna på marknaden.

Varor som avses i andra stycket får inte föras ut till ett land utanför Europeiska unionen.

#### *Rapportering av ingredienser*

2 § Tillverkare och importörer av tobaksvaror eller örtprodukter för rökning ska till Folkhälsomyndigheten lämna uppgifter om ingredienser och kvantiteter av dessa ingredienser i tobaksvaror och i örtprodukter för rökning.

Tillverkare och importörer av tobaksvaror ska till Folkhälsomyndigheten även lämna uppgifter om ingrediensernas effekter på hälsan och genomföra analyser av tillsatser i cigaretter och rulltobak samt lämna uppgifter om resultatet av analyserna till Folkhälsomyndigheten.

Tobaksvaror och örtprodukter för rökning får inte tillhandahållas konsumenterna på marknaden om den rapporteringsskyldighet som följer av första och andra styckena eller av föreskrifter som har meddelats med stöd av 11 kap. 2 § inte har uppfyllts.

#### *Anmälan av nya tobaksvaror*

**3 §** Tillverkare och importörer ska till Folkhälsomyndigheten anmäla nya tobaksvaror som de avser att tillhandahålla konsumenterna på den svenska marknaden.

En ny tobaksvara som inte har anmälts i enlighet med första stycket eller föreskrifter som har meddelats med stöd av 11 kap. 3 § får inte tillhandahållas konsumenterna på den svenska marknaden.

**4 §** Tillverkare och importörer av sådana nya tobaksvaror som har anmälts enligt 3 § ska varje år till Folkhälsomyndigheten lämna in alla nya eller uppdaterade uppgifter om de studier, undersökningar och annan information som ska redovisas i eller i samband med anmälan.

Tobaksvaror får inte tillhandahållas konsumenterna på marknaden om den rapporteringsskyldighet som följer av första stycket eller av föreskrifter som har meddelats med stöd av 11 kap. 3 § inte har uppfyllts.

#### *Rapportering av marknadsföringskostnader*

**5 §** Tillverkare, partihandlare och importörer av tobaksvaror ska till Folkhälsomyndigheten lämna uppgifter om de kostnader som de har haft för reklam, annan marknadsföring och sponsring för sådana varor.

**6 §** Tillverkare och importörer av tobaksvaror ska varje år till Folkhälsomyndigheten lämna in marknadsundersökningar, studier, rapporter om försäljningsvolymerna och i förekommande fall sådana sammanfattningar av marknadsundersökningar som utförs i samband med lanseringen av nya tobaksvaror.

Tobaksvaror får inte tillhandahållas konsumenterna på marknaden om den rapporteringsskyldighet som följer av första stycket eller av föreskrifter som har meddelats med stöd av 11 kap. 4 § andra stycket inte har uppfyllts.

### **Elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare**

#### *Produktanmälan*

**7 §** Tillverkare och importörer av elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare ska till Folkhälsomyndigheten anmäla alla sådana produkter som de avser att tillhandahålla konsumenterna på den svenska marknaden. En ny anmälan ska lämnas in för varje väsentlig ändring av produkten. Anmälan ska lämnas in senast sex månader innan produkten är avsedd att tillhandahållas konsumenterna på marknaden. Anmälan ska även

göras när produkten återkallas från marknaden av tillverkaren eller importören.

Elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare får inte tillhandahållas konsumenter på den svenska marknaden om en anmälan enligt första stycket inte har gjorts. Detsamma gäller om anmälan inte uppfyller de föreskrifter om hur anmälan ska vara utformad och vad den ska innehålla som har meddelats med stöd av 11 kap. 6 § 1.

#### *Innehåll och utformning*

**8 §** Tillverkare och importörer av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare ansvarar för att produkterna uppfyller de krav som följer av föreskrifter om innehåll och utformning som har meddelats med stöd av 11 kap. 6 § 2.

Elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare som inte uppfyller de föreskrifter om innehåll och utformning som har meddelats med stöd av 11 kap. 6 § 2 får inte tillhandahållas konsumenter på marknaden.

#### *Rapportering av försäljningsvolym*

**9 §** Tillverkare och importörer av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare ska varje år till Folkhälsomyndigheten lämna in

1. fullständiga uppgifter om försäljningsvolym, uppdelade på varumärke och produktsort,

2. uppgifter om preferenserna hos olika konsumentgrupper, inbegripet unga människor, icke-rökare och de viktigaste typerna av nuvarande konsumenter,

3. uppgifter om det sätt på vilket produkterna säljs, och

4. sammanfattningar av och kommentarer till eventuella marknadsundersökningar om sådana uppgifter som anges i 1–3, med en översättning till engelska.

Elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare får inte tillhandahållas konsumenter på marknaden om den rapporteringsskyldighet som följer av första stycket inte har uppfyllts. Detsamma gäller om rapporteringen inte uppfyller föreskrifter om rapporteringsskyldighet som har meddelats med stöd av 11 kap. 6 § 3.

#### *Produktkontroll*

**10 §** Tillverkare, importörer och distributörer av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare ska upprätta och upprätthålla ett system för att samla in information om alla misstänkta skadliga effekter som dessa produkter har på människors hälsa.

Informationen ska på begäran lämnas till Folkhälsomyndigheten.

**11 §** Om en tillverkare, importör eller distributör av elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare anser, eller har skäl att anta, att en sådan produkt inte är säker eller av god kvalitet eller att den på annat sätt inte är förenlig med denna lag eller anslutande föreskrifter, ska denne omedelbart

1. vidta de korrigerande åtgärder som är nödvändiga för att den berörda produkten ska bli förenlig med denna lag,

2. dra tillbaka produkten, eller

### 3. återkalla produkten.

När en åtgärd enligt första stycket vidtas, ska Folkhälsomyndigheten omedelbart underrättas om produktens brister, vilken åtgärd som vidtagits och resultaten av åtgärden.

## 3 kap. Märkning och förpackning

### Hälsovarningar

#### *Tobaksvaror och örtprodukter för rökning*

**1 §** Förpackningar till tobaksvaror och örtprodukter för rökning som är avsedda att tillhandahållas konsumenter på marknaden ska förses med texter och illustrationer som upplyser om de hälsorisker som är förenade med bruk av tobak och örtprodukter för rökning samt om rökavvänjning (hälsovarningar).

Tillverkare och importörer ansvarar för att förpackningar till tobaksvaror och örtprodukter för rökning förses med hälsovarningar.

Om en förpackning till en tobaksvara eller en örtprodukt för rökning saknar hälsovarningar, får varan eller produkten inte tillhandahållas konsumenter eller, när det gäller tobaksvaror, detaljhandlare på marknaden. Detsamma gäller om hälsovarningarna inte uppfyller föreskrifter om utformningen av varningarna som har meddelats med stöd av 11 kap. 7 §.

#### *Elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare*

**2 §** Förpackningar till elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare ska förses med hälsovarningar.

Tillverkare och importörer av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare ansvarar för att förpackningar till sådana produkter förses med hälsovarningar.

Om en förpackning till en elektronisk cigarett eller en påfyllningsbehållare saknar hälsovarningar, får produkten inte tillhandahållas konsumenter på marknaden. Detsamma gäller om hälsovarningarna inte uppfyller föreskrifter om utformningen av varningarna som har meddelats med stöd av 11 kap. 7 §.

### Produktpresentation och medföljande information

#### *Tobaksvaror och örtprodukter för rökning*

**3 §** Märkningen på förpackningar till tobaksvaror och örtprodukter för rökning och på själva tobaksvaran får inte

1. antyda att en viss tobaksvara eller örtprodukt för rökning är mindre skadlig än andra sådana varor eller produkter,
2. innehålla information om halten av nikotin, tjära eller kolmonoxid i tobaksvaror eller örtprodukter för rökning, eller
3. likna ett livsmedel eller en kosmetisk produkt.

Märkningen på förpackningar till tobaksvaror eller på själva tobaksvaran får inte heller

1. antyda att en viss tobaksvara har miljöfördelar, eller
2. hänvisa till smak, doft eller tillsatser.

Förbudet mot att hänvisa till smak, doft eller tillsatser gäller dock inte snus.

#### *Elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare*

**4 §** Märkningen på elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare eller på sådana produkters förpackningar får inte

1. antyda att en viss elektronisk cigarett eller påfyllningsbehållare är mindre skadlig än andra sådana produkter,
2. innehålla information om halten av tjära eller kolmonoxid i produkten,
3. likna ett livsmedel eller en kosmetisk produkt,
4. antyda att en viss produkt har miljöfördelar, eller
5. hänvisa till doft eller tillsatser, utom när det gäller smaktillsatser.

Styckförpackningar och eventuell ytterförpackning till elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare får inte antyda ekonomiska fördelar genom att innehålla tryckta kuponger, erbjudanden om rabatt, gratisutdelning, två varor till priset av en eller liknande erbjudanden.

**5 §** Styckförpackningar till elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare ska innehålla ett informationsblad.

Tillverkare och importörer av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare ansvarar för att styckförpackningar till sådana produkter innehåller ett informationsblad.

Om en styckförpackning till en elektronisk cigarett eller en påfyllningsbehållare saknar informationsblad, får produkten inte tillhandahållas konsumenterna på marknaden. Detsamma gäller om informationsbladet inte har det innehåll och den utformning som följer av föreskrifter som har meddelats med stöd av 11 kap. 6 § 6.

**6 §** Förpackningar till elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare ska förses med en innehållsdeklaration.

Tillverkare och importörer ansvarar för att förpackningar till elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare förses med en innehållsdeklaration.

Om en förpackning saknar innehållsdeklaration, får produkten inte tillhandahållas konsumenterna på marknaden. Detsamma gäller om innehållsdeklarationen inte uppfyller de föreskrifter om innehåll och utformning som har meddelats med stöd av 11 kap. 6 § 7.

#### **Spårbarhet och säkerhetsmärkning av tobaksvaror**

**7 §** Styckförpackningar till tobaksvaror ska förses med en unik identitetsmärkning och en säkerhetsmärkning.

Tillverkare och importörer ansvarar för att styckförpackningar till tobaksvaror förses med sådan märkning.

Tobaksvaror får inte tillhandahållas konsumenterna eller detaljhandlarna på marknaden, om sådan märkning saknas.

**8 §** En näringsidkare som deltar i handeln med tobaksvaror utan att bedriva detaljhandel ska se till att alla styckförpackningar registreras när de kommer i respektive lämnar dennes besittning. Även åtgärder som rör

styckförpackningar och som vidtas under den tid som besittningen pågår ska registreras. Registrerade uppgifter får inte ändras eller raderas.

Tillverkare av tobaksvaror ska tillhandahålla de näringsidkare som deltar i handeln med tobaksvaror den utrustning som är nödvändig för att registrera tobaksvaror som köps, säljs, lagras, transporteras eller hanteras på annat sätt.

**9 §** En näringsidkare som deltar i leveranskedjan för tobaksvaror ska upprätthålla register över samtliga relevanta transaktioner.

**10 §** Tillverkare och importörer av tobaksvaror ska sluta avtal om data-lagring med en oberoende tredje part, som ska vara värd för datalagringsanläggningen för alla relevanta uppgifter. Datalagringsanläggningen ska vara fysiskt belägen på Europeiska unionens territorium. Avtalet och den tredje partens lämplighet ska godkännas av Europeiska kommissionen.

Den tredje partens verksamhet ska övervakas av en extern revisor, som ska föreslås och betalas av tillverkaren av tobaksvaror och godkännas av Europeiska kommissionen. Den externa revisorn ska varje år lämna in en rapport till Europeiska kommissionen och den myndighet som regeringen bestämmer.

**11 §** Europeiska kommissionen, den myndighet som regeringen bestämmer, behöriga myndigheter i andra medlemsstater och den externa revisorn ska ha full tillgång till datalagringsanläggningarna.

Den myndighet som regeringen bestämmer får, när det är motiverat, bevilja tillverkare och importörer tillgång till de lagrade uppgifterna. Även Europeiska kommissionen kan fatta ett sådant beslut.

## **4 kap. Marknadsföring**

### **Reklam och annan marknadsföring**

#### *Tobaksvaror*

**1 §** En näringsidkare som marknadsför tobaksvaror till konsumenter får inte använda kommersiella annonser i

1. periodiska skrifter eller andra jämförbara skrifter på vilka tryckfrihetsförordningen är tillämplig,
2. ljudradio- eller tv-program eller tv-sändningar över satellit som omfattas av radio- och tv-lagen (2010:696), eller
3. andra överföringar eller tekniska upptagningar på vilka yttrandefrihetsgrundlagen är tillämplig.

**2 §** Även annan marknadsföring av tobaksvaror till konsumenter än som avses i 1 § är förbjuden. Detta gäller dock inte

1. i tryckta skrifter på vilka tryckfrihetsförordningen är tillämplig eller i överföringar eller tekniska upptagningar på vilka yttrandefrihetsgrundlagen är tillämplig,
2. marknadsföring som endast består i att tillhandahålla tobaksvaror för försäljning,
3. marknadsföring inne på försäljningsställen som består i uppvisande av tobaksförpackningar,



4. varu- och prislistor där tobaksvaror tillhandahålls för försäljning, eller

5. kommersiella meddelanden inne i specialbutiker för tobaksvaror.

Sådan marknadsföring som avses i första stycket 3–5 får inte vara påträngande, uppsökande eller uppmana till bruk av tobak.

Tobaksförpackningar, varu- och prislistor och andra kommersiella meddelanden ska placeras så att de inte är synliga från utsidan av ett försäljningsställe.

#### *Elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare*

**3 §** En näringsidkare som marknadsför elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare till konsumenter får inte använda kommersiella annonser i periodiska skrifter eller andra jämförbara skrifter på vilka tryckfrihetsförordningen är tillämplig.

**4 §** En näringsidkare får inte marknadsföra elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare till konsumenter

1. inom informationssamhällets tjänster, eller

2. i ljudradiosändningar, tv-sändningar eller beställ-tv som omfattas av radio- och tv-lagen (2010:696).

Förbudet i första stycket gäller dock inte

1. marknadsföring som endast består i att tillhandahålla elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare för försäljning, eller

2. marknadsföring i överföringar eller tekniska upptagningar på vilka yttrandefrihetsgrundlagen är tillämplig, med undantag för marknadsföring genom kommersiella annonser.

#### **Användning av varukännetecken**

**5 §** En näringsidkare som marknadsför antingen en annan vara än en tobaksvara eller en tjänst till konsumenter får inte använda ett varukännetecken som helt eller delvis används för en tobaksvara eller enligt gällande bestämmelser om varumärken är registrerat eller inarbetat för en sådan vara, om marknadsföringen sker i kommersiella annonser i

1. periodiska skrifter eller i andra jämförbara skrifter på vilka tryckfrihetsförordningen är tillämplig,

2. ljudradio- eller tv-program eller i tv-sändningar över satellit som omfattas av radio- och tv-lagen (2010:696), eller

3. andra överföringar eller tekniska upptagningar på vilka yttrandefrihetsgrundlagen är tillämplig.

**6 §** Om en näringsidkare använder ett sådant varukännetecken som avses i 5 § vid marknadsföring till konsumenter på något annat sätt än som sägs där, ska näringsidkaren iaktta den måttfullhet som är betingad av att kännetecknet också kan förknippas med tobaksvaran.

**7 §** Bestämmelserna i 5 och 6 §§ tillämpas inte

1. i fråga om ett varukännetecken som i endast begränsad omfattning förekommer vid marknadsföring av tobaksvaror,

2. i fråga om ett varukännetecken som framträder i en form som tydligt skiljer sig från utseendet på tobaksvarans kännetecken, eller

3. i andra fall om det är oskäligt.

### **Sponsring och produktplacering**

**8 §** Tillverkare, partihandlare och importörer av tobaksvaror, elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare får inte sponsra ett evenemang eller en verksamhet dit allmänheten har tillträde eller som kan antas få gränsöverskridande effekt, om sponsringen kan antas medföra att avsättningen av tobaksvaror, elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare främjas.

Bestämmelser om förbud mot sponsring av program i radio och tv samt om produktplacering i tv finns i radio- och tv-lagen (2010:696).

## **5 kap. Handel**

### **Försäljning av tobaksvaror**

#### *Tillstånd*

**1 §** Endast den som har tillstånd får bedriva detaljhandel eller partihandel med tobaksvaror.

Tillstånd krävs inte för detalj- eller partihandlare som varken har säte eller fast driftställe för näringsverksamhet i Sverige.

Ett tillstånd kan gälla för viss tid eller tills vidare. Om den som ansöker om tillstånd avser att bedriva detaljhandel från ett försäljningsställe, ska tillståndet avse försäljningsstället.

**2 §** Ett tillstånd får beviljas endast den som visar att han eller hon med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt är lämplig att utöva verksamheten samt att verksamheten kommer att drivas i enlighet med de krav som ställs upp i denna lag.

**3 §** En ansökan om tillstånd ska vara skriftlig.

Tillstånd för detaljhandel meddelas av den kommun där försäljningsstället är beläget. Om försäljningsställe saknas meddelas tillstånd av den kommun där det företag som vill bedriva sådan handel har sitt säte eller, om företaget saknar säte inom landet, av den kommun där företaget har ett fast driftställe.

Tillstånd för partihandel meddelas av den kommun där det företag som vill bedriva sådan handel har sitt säte eller, om företaget saknar säte inom landet, av den kommun där företaget har ett fast driftställe.

**4 §** Vid prövningen av en ansökan om tillstånd för detaljhandel får kommunen inhämta ett yttrande från Polismyndigheten. En ansökan om tillstånd för partihandel får inte bifallas utan att Polismyndighetens och Tullverkets yttranden har inhämtats.

Myndigheterna ska yttra sig om sökandens allmänna lämplighet för verksamheten och ska i sina yttranden redovisa de omständigheter som ligger till grund för deras bedömning i det enskilda fallet.

### *Gränsöverskridande distansförsäljning till Sverige*

**5 §** En näringsidkare som inte omfattas av tillståndsplikten i 1 § får inte bedriva gränsöverskridande distansförsäljning av tobaksvaror till Sverige utan att först ha registrerat försäljningen hos Folkhälsomyndigheten och fått registreringen bekräftad. Bekräftelsen ska lämnas skyndsamt.

### *Egenkontroll och uppgiftslämnande*

**6 §** Den som bedriver tillståndspliktig försäljning av tobaksvaror eller gränsöverskridande distansförsäljning ska utöva särskild kontroll (egenkontroll) över försäljningen och ansvara för att det finns ett för verksamheten lämpligt egenkontrollprogram.

**7 §** Till ansökan om tillstånd enligt 3 § eller registrering enligt 5 § ska egenkontrollprogrammet och de övriga uppgifter som behövs för kommunens prövning och tillsyn eller Folkhälsomyndighetens tillsyn bifogas.

Ändrade uppgifter ska utan dröjsmål anmälas till kommunen respektive Folkhälsomyndigheten.

### *Tillstånd vid förändringar av verksamheten*

**8 §** Om den som har försäljningstillstånd enligt denna lag har avlidit eller fått förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken med uppdrag som omfattar rörelsen och om dödsboet eller förvaltaren vill fortsätta rörelsen, ska anmälan göras hos kommunen. Anmälan ska ha kommit in senast två månader efter dödsfallet eller beslutet om förvaltare. Har anmälan inte kommit in inom denna tid, upphör tillståndet att gälla.

Om den som har tillstånd till detaljhandel överlåter rörelsen får även lagret av tobaksvaror ingå i överlåtelsen om förvärvaren har tillstånd till detaljhandel.

**9 §** Ett försäljningstillstånd upphör att gälla om tillståndshavaren försätts i konkurs. Vill konkursboet fortsätta rörelsen ska en ny ansökan göras hos kommunen. Kommunen ska behandla en sådan ansökan med förtur.

Ett konkurs- eller dödsbo eller, i fråga om utmätt egendom, Kronofogdemyndigheten får trots denna lag sälja tobaksvaror till den som har försäljningstillstånd till handel med sådana varor. Detsamma gäller när en verksamhet måste avvecklas till följd av att tillståndet har återkallats.

### *Partihandlares kontrollskyldighet*

**10 §** Den som bedriver partihandel med tobaksvaror får endast sälja sådana varor till den som har försäljningstillstånd. Säljaren ska förvissa sig om att köparen har sådant tillstånd.

### *Information*

**11 §** Kommunen ska tillhandahålla information om vad som gäller enligt denna lag och anslutande föreskrifter.

**12 §** En näringsidkare som tillhandahåller tobaksvaror för försäljning ska ge personalen den information och det stöd som behövs för att personalen ska kunna följa denna lag och anslutande föreskrifter.

*Förbud mot självbetjäning av tobaksvaror*

**13 §** Vid detaljhandel får tobaksvaror inte tillhandahållas så att kunden får tillgång till varorna innan de har betalats. Detta gäller dock inte specialbutiker för tobaksvaror.

*Styckförsäljning av cigaretter, rulltobak och snus*

**14 §** En styckförpackning med

1. cigaretter ska innehålla minst 20 cigaretter,
2. rulltobak ska innehålla tobak som väger minst 30 gram, och
3. portionsförpackat snus ska innehålla minst 20 portioner.

Cigaretter, rulltobak och portionsförpackat snus får inte tillhandahållas konsumenter på marknaden i mindre mängd än vad som anges i första stycket.

**Försäljning av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare**

*Anmälan*

**15 §** En näringsidkare som har säte eller fast driftställe för näringsverksamhet i Sverige får inte bedriva detaljhandel med elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare utan att först ha anmält försäljningen till den kommun där försäljningen ska ske.

*Gränsöverskridande distansförsäljning*

**16 §** En näringsidkare får inte bedriva gränsöverskridande distansförsäljning av elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare utan att först ha registrerat försäljningen hos Folkhälsomyndigheten och fått registreringen bekräftad. Bekräftelsen ska lämnas skyndsamt.

*Egenkontroll och uppgiftslämnande*

**17 §** Den som bedriver försäljning enligt 15 eller 16 § ska utöva egenkontroll över försäljningen och hanteringen i övrigt av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare och se till att det finns ett för verksamheten lämpligt egenkontrollprogram.

Till anmälan om försäljning enligt 15 § eller registrering enligt 16 § ska egenkontrollprogrammet och de övriga uppgifter som behövs för kommunens och Folkhälsomyndighetens tillsyn bifogas. Ändrade uppgifter ska utan dröjsmål anmälas till kommunen respektive Folkhälsomyndigheten.

**Åldersgräns**

**18 §** Tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare får inte säljas eller på annat sätt lämnas ut i näringsverksamhet till den som inte har fyllt 18 år. Den som lämnar ut en sådan vara eller produkt ska förvissa sig om att mottagaren har uppnått nämnda ålder.

Om det finns särskild anledning att anta att varan eller produkten är avsedd att lämnas över till någon som inte har fyllt 18 år, får den inte lämnas ut.

På försäljningsställen ska det finnas en tydlig och klart synbar skylt med information om förbudet mot att sälja eller lämna ut sådana varor eller produkter som avses i första stycket till den som inte har fyllt 18 år.

**19 §** Tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare som säljs till konsumenterna ska tillhandahållas på ett sådant sätt att det går att kontrollera mottagarens ålder. Detta gäller även när försäljningen sker genom automat, via postorder, distansförsäljning eller på liknande sätt.

**20 §** Tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare får föras in i landet endast av den som har fyllt 18 år.

### **Personuppgifter vid gränsöverskridande distansförsäljning**

**21 §** En näringsidkare som bedriver gränsöverskridande distansförsäljning med tobaksvaror, elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare får inte lämna ut personuppgifter om konsumenten till tillverkaren av sådana varor och produkter eller till företag som ingår i samma koncern eller till andra tredje parter. Personuppgifter får inte heller användas eller överföras för andra ändamål än det aktuella köpet.

## **6 kap. Rökfria miljöer**

### **Tillämpningsområde**

**1 §** Med rökning avses vid tillämpningen av bestämmelserna i detta kapitel

1. rökning av tobak,
2. inhalering efter förångning eller annan upphettning av tobak,
3. användning av elektroniska cigaretter,
4. rökning av örtprodukter för rökning, och
5. användning av njutningsmedel som till användningssättet motsvarar rökning men som inte innehåller tobak.

### **Rökförbud**

**2 §** Rökning är förbjuden

1. i lokaler avsedda för barnomsorg, skolverksamhet eller annan verksamhet för barn eller ungdom samt på skolgårdar och på motsvarande områden utomhus vid förskolor och fritidshem,
2. i lokaler som är avsedda för hälso- och sjukvård,
3. i lokaler som är avsedda för gemensamt bruk i bostäder och inrättningar med särskild service eller vård,
4. på färdmedel i inrikes kollektivtrafik eller i lokaler och andra utrymmen som är avsedda att användas av den som reser med sådana färdmedel och på motsvarande områden utomhus,
5. i restauranger och på andra serveringsställen,
6. i andra lokaler än sådana som avses i 1–5 när en allmän sammankomst eller en offentlig tillställning som avses i 2 kap. 1–3 §§ ordnings-

lagen (1993:1617) anordnas och i lokaler som är avsedda att användas av den som deltar i sammankomsten eller tillställningen,

7. i andra lokaler än sådana som avses i 1–6 om allmänheten har tillträde till lokalerna,

8. på inhägnade platser utomhus huvudsakligen avsedda för idrottsutövning,

9. på lekplatser som allmänheten har tillträde till, och

10. vid entréer till sådana lokaler och andra utrymmen som avses i 1–7 som allmänheten har tillträde till.

**3 §** I hotell och andra inrättningar där tillfällig bostad yrkesmässigt upplåts, ska i ett visst antal av de rum eller liknande som upplåts rökning vara förbjuden. I fråga om sovkupéer och andra utrymmen som upplåts för tillfällig bostad på färdmedel i inrikes kollektivtrafik gäller i stället 2 § 4.

### **Undantag från rökförbudet**

**4 §** Bestämmelserna i 2 § gäller inte i fråga om bostäder och andra lokaler för boende som inte är tillfälligt.

**5 §** Rökning är trots 2 § 2–4, 6 och 7 tillåten i delar av de lokaler eller andra utrymmen som avses där, om dessa delar särskilt avsatts för rökning. Detsamma gäller lokaler som avses i 2 § 1 och som är upplåtna enbart för personal.

**6 §** Trots 2 § 5 får rökning tillåtas i restauranger och på andra serveringsställen i separata rum som särskilt avsatts för rökning. Rum där rökning tillåts får endast utgöra en mindre del av serveringsställets yta. Rummen ska vara belägna så att besökare inte måste passera genom dessa. Arbetstagare ska endast tillfälligtvis behöva vistas i rummen när rökning pågår. Servering eller annan liknande verksamhet får inte bedrivas i rummen när rökning pågår. Detta gäller dock inte sådan verksamhet som har direkt samband med rummets funktion. Mat eller dryck får inte föras med in i dessa rum.

**7 §** Avvikelse från 2 § 1–3, 6 och 7 och 3 § får göras om det finns särskilda skäl till det på grund av utrymmets eller områdets beskaffenhet eller användningssätt eller av omständigheterna i övrigt. Detsamma gäller för sådana färdmedel, lokaler och andra utrymmen som avses i 2 § 4.

### **Ansvar för att upprätthålla rökförbudet**

**8 §** Den som i egenskap av ägare eller på annan grund disponerar över en lokal, ett annat utrymme eller ett område utomhus som omfattas av någon av bestämmelserna i 2 § 1–9 eller 3 § ansvarar för att bestämmelserna följs.

För områden som omfattas av 2 § 10 ansvarar i stället den som i egenskap av ägare eller på annan grund disponerar över lokalen eller utrymmet innanför entrén.

**9 §** Den som är ansvarig enligt 8 § ska genom skyltning tydligt informera om rökförbudet och vid behov ingripa med information och tillsägelser. Om någon trots tillsägelse röker där rökning inte är tillåten, får denne avvisas.

### **Rökfri arbetsmiljö**

**10 §** I andra fall än som avses i 2 och 3 §§ ansvarar arbetsgivaren för att en arbetstagare inte mot sin vilja utsätts för tobaksrök eller utsläpp från produkter som anges i 1 § 2–5 i den arbetslokal eller det liknande utrymme där arbetstagaren är verksam. Som arbetstagare räknas här personer som avses i 1 kap. 2 § första stycket och 3 § arbetsmiljölagen (1977:1160).

## **7 kap. Tillsyn**

### **Tillsynsansvar**

**1 §** Folkhälsomyndigheten ansvarar för tillsynsvägledning när det gäller kommunens tillsyn enligt 3 § 1, 2 och 4 och kommunens och Polismyndighetens tillsyn enligt 4 §.

Den myndighet som regeringen bestämmer ansvarar dock för tillsynsvägledning när det gäller kommunens tillsyn enligt 3 § 1 över bestämmelserna om identitets- och säkerhetsmärkning i 3 kap. 7 §.

Konsumentverket ansvarar för tillsynsvägledning när det gäller kommunens tillsyn enligt 3 § 3.

**2 §** Länsstyrelsen utövar inom länet tillsyn enligt 3 och 4 §§. I tillsynen ingår att

1. följa kommunernas verksamhet och biträda kommunerna med information och råd, och

2. främja samarbete mellan olika tillsynsmyndigheter och mellan tillsynsmyndigheter och andra.

**3 §** Kommunen utövar tillsyn över att denna lag och anslutande föreskrifter följs när det gäller

1. hälsovarningar, produktpresentation och identitets- och säkerhetsmärkning enligt 3 kap. 1, 3, 4 och 7 §§ på försäljningsställen,

2. tillhandahållande av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare enligt 2 kap. 7–9 §§ och 3 kap. 2, 5 och 6 §§ på försäljningsställen,

3. marknadsföring enligt 4 kap. 1, 2 och 5–7 §§ när det gäller marknadsföringsåtgärder på eller i anslutning till försäljningsställen, och

4. rökfria miljöer som avses i 6 kap. 2 § och som inte är upplättna enbart för personal samt lokaler som avses i 6 kap. 3 §.

**4 §** Kommunen och Polismyndigheten utövar tillsyn över att denna lag och anslutande föreskrifter följs när det gäller

1. tillhandahållande av nya tobaksvaror enligt 2 kap. 3 § på försäljningsställen,

2. försäljning av tobaksvaror, i andra fall än när det gäller gränsöverskridande distansförsäljning, enligt 5 kap. 1, 6–10 och 12–14 §§,

3. anmälan om försäljning av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare samt egenkontroll, i andra fall än när det gäller gränsöverskridande distansförsäljning, enligt 5 kap. 15 och 17 §§, och

4. åldersgräns enligt 5 kap. 18 och 19 §§.

**5 §** Folkhälsomyndigheten utövar tillsyn över att denna lag och anslutande föreskrifter följs när det gäller

1. produktkrav och rapporteringsskyldighet, i andra fall än som avses i 4 §, enligt 2 kap. 1 § första och andra styckena och 2 kap. 2–11 §§,

2. hälsovarningar, produktpresentation och medföljande information, i andra fall än som avses i 3 §, enligt 3 kap. 1–6 §§,

3. registrering enligt 5 kap. 5 och 16 §§ vid gränsöverskridande distansförsäljning och egenkontroll enligt 5 kap. 6, 7 och 17 §§ vid sådan distansförsäljning, och

4. förbud mot sådan tillverkning eller införsel som avses enligt föreskrifter meddelade med stöd av 11 kap. 5 §.

**6 §** Den myndighet som regeringen bestämmer utövar tillsyn över att denna lag och anslutande föreskrifter följs när det gäller spårbarhet och säkerhetsmärkning, i andra fall än som avses i 3 §, enligt 3 kap. 7–11 §§.

**7 §** Arbetsmiljöverket utövar tillsyn över att denna lag och anslutande föreskrifter följs när det gäller lokaler och andra utrymmen som avses i 6 kap. 2 § och som är upplåtna enbart för personal samt lokaler och andra utrymmen som avses i 6 kap. 10 §.

**8 §** Konsumentverket utövar tillsyn över att denna lag och anslutande föreskrifter följs när det gäller marknadsföring, i andra fall än som avses i 3 §, enligt 4 kap. 1–8 §§.

Vid Konsumentverkets tillsyn tillämpas bestämmelserna i marknadsföringslagen (2008:486).

En marknadsföringsåtgärd som strider mot 3 kap. 3 eller 4 § eller 4 kap. 1–8 §§ ska, vid tillämpningen av 5, 23 och 26 §§ marknadsföringslagen, anses vara otillbörlig mot konsumenterna. En marknadsföringsåtgärd som strider mot 4 kap. 1 § 2 eller 3, 3 § första stycket 2, 4 § eller 5 § 2 eller 3 kan medföra marknadsstörningsavgift enligt bestämmelserna i 29–36 §§ marknadsföringslagen.

## **Befogenheter**

### *Tobaksvaror och örtprodukter för rökning*

**9 §** En tillsynsmyndighet som anges i 2–7 §§ får i sin tillsynsverksamhet meddela de förelägganden eller förbud som behövs för att denna lag och anslutande föreskrifter ska följas.

I beslut om föreläggande eller förbud får tillsynsmyndigheten sätta ut vite. Vitet får inte omvandlas till fängelse.

**10 §** En kommun får återkalla ett försäljningstillstånd om

1. tillståndet inte längre utnyttjas,



2. tillståndshavaren inte uppfyller de krav som gällde för tillståndets meddelande,

3. det med tillståndshavarens vetskap har förekommit brottslig verksamhet på försäljningsstället, eller i anslutning till detta, eller annars inom den tillståndspliktiga verksamheten utan att tillståndshavaren har ingripit, eller

4. tillståndshavaren har tilldelats varning utan att de förhållanden som föranlett varningen har rättats till.

**11 §** I stället för återkallelse enligt 10 § får kommunen meddela tillståndshavaren en varning, om varning kan anses vara en tillräckligt ingripande åtgärd.

En varning får också meddelas tillståndshavare vid allvarliga eller upprepade överträdelser av det som gäller enligt denna lag eller anslutande föreskrifter.

#### *Elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare*

**12 §** En tillsynsmyndighet som anges i 3–7 §§ får i sin tillsynsverksamhet meddela de förelägganden eller förbud som behövs för att bestämmelserna i denna lag och anslutande föreskrifter ska följas.

**13 §** Vid allvarliga eller upprepade överträdelser av denna lag får kommunen förbjuda den som bedriver detaljhandel med elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare att fortsätta försäljningen eller, om förbud får anses vara en alltför ingripande åtgärd, meddela varning. Kommunens beslut gäller omedelbart, om inte något annat anges i beslutet.

Ett förbud får meddelas för en tid av högst sex månader.

**14 §** Om Folkhälsomyndigheten konstaterar eller har rimliga skäl att anta att en typ av eller specifika elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare kan utgöra en allvarlig risk för människors hälsa, trots att produkten uppfyller kraven i denna lag, får myndigheten förbjuda att produkterna tillhandahålls konsumenterna på marknaden. Om sådana produkter redan har tillhandahållits konsumenterna på marknaden, får Folkhälsomyndigheten förelägga tillverkaren, importören eller distributören av produkterna att dra tillbaka eller återkalla dessa.

Folkhälsomyndigheten ska omedelbart underrätta Europeiska kommissionen och de behöriga myndigheterna i andra medlemsstater om åtgärder som vidtagits enligt första stycket och översända annan relevant information.

När Europeiska kommissionen har meddelat om den anser att en åtgärd enligt första stycket är motiverad ska Folkhälsomyndigheten besluta om åtgärden ska bestå.

**15 §** Beslut om föreläggande eller förbud enligt 12 och 14 §§ får förenas med vite. Vitet får inte förvandlas till fängelse.

## Marknadskontroll

**16 §** Folkhälsomyndigheten ska i fråga om sådana krav på innehåll och utformning som följer av 2 kap. 8 § utöva marknadskontroll av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare som omfattas av denna lag.

Bestämmelser om marknadskontroll finns i artiklarna 15.3 och 16–29 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93.

## Rätt till upplysningar och tillträde

**17 §** En tillsynsmyndighet har rätt att på begäran få de upplysningar, handlingar, varuprover och liknande som behövs för myndighetens tillsyn enligt denna lag.

**18 §** För att fullgöra sina uppgifter enligt denna lag har en tillsynsmyndighet rätt att få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som berörs av denna lag eller anslutande föreskrifter och får där göra undersökningar och ta prover. För uttagna prover betalas inte ersättning.

**19 §** Polismyndigheten ska på begäran av en annan tillsynsmyndighet lämna den hjälp som behövs vid tillämpningen av 18 §.

En begäran enligt första stycket får göras endast om

1. det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kan utföras utan att en polismans särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver tillgripas, eller
2. det annars finns synnerliga skäl.

## Underrättelser

**20 §** Kommunen och Polismyndigheten ska underrätta varandra om förhållanden som är av betydelse för tillsynen.

En kommun som har fattat beslut i ett ärende enligt denna lag ska skicka en kopia av beslutet till Folkhälsomyndigheten, Polismyndigheten och den länsstyrelse som berörs av beslutet.

**21 §** Kommunerna ska underrätta Folkhälsomyndigheten om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan ha betydelse för Folkhälsomyndighetens tillsyn.

## Kontrollköp

**22 §** I syfte att ge underlag för en dialog mellan kommunen och den som lämnar ut tobaksvaror, elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare om skyldigheten att förvissa sig om att mottagaren har fyllt 18 år, får kommunen genomföra kontrollköp. Vid ett sådant köp får kommunen endast anlita en person som har fyllt 18 år.

Ett kontrollköp får genomföras utan att näringsidkaren underrättas i förväg om kontrollköpet. Kommunen ska snarast efter ett genomfört kontrollköp underrätta näringsidkaren om kontrollköpet.

**23 §** Vad som framkommit genom kontrollköp får inte utgöra grund för kommunen att meddela föreläggande, förbud, återkallelse eller varning enligt 9–13 §§.

### **Tystnadsplikt**

**24 §** Den som har tagit befattning med något ärende enligt denna lag får inte obehörigen röja eller på annat sätt utnyttja vad han eller hon då har fått veta om yrkeshemligheter eller affärsförhållanden.

I det allmännas verksamhet tillämpas bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

## **8 kap. Avgifter**

### **Avgift för ansökan om försäljningstillstånd**

**1 §** Kommunen får ta ut en avgift för prövningen av ansökan om försäljningstillstånd enligt 5 kap. 1 § enligt de grunder som beslutas av kommunfullmäktige.

### **Avgift för tillsyn**

**2 §** En kommun får ta ut avgifter för sin tillsyn av den som bedriver tillståndspliktig försäljning enligt 5 kap. 1 § och av den som bedriver anmälningspliktig försäljning enligt 5 kap. 15 §.

**3 §** Folkhälsomyndigheten får ta ut avgifter för sin tillsyn över att tillverkare och importörer av tobaksvaror följer 2 kap. 1, 2 och 6 §§.

### **Avgift för produktanmälan**

**4 §** Folkhälsomyndigheten får ta ut avgifter av tillverkare och importörer av elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare för att ta emot, lagra, hantera och analysera de uppgifter som enligt 2 kap. 7 § lämnas till myndigheten.

## **9 kap. Överklagande**

**1 §** Beslut enligt denna lag eller anslutande föreskrifter får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

## **10 kap. Straffbestämmelser och förverkande**

**1 §** Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet säljer tobaksvaror utan tillstånd ska, om försäljningen inte är tillåten enligt 5 kap. 8 eller 9 §, dömas för *olovlig tobaksförsäljning* till böter eller fängelse i högst två år.

Om ett brott som anges i första stycket har begåtts uppsåtligen och är grovt, ska dömas till fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om gär-

ningen har utgjort ett led i en verksamhet som bedrivits yrkesmässigt eller i större omfattning eller har varit inriktad mot underåriga.

**2 §** Den som uppsåtligen i strid med förbudet i 3 kap. 1 § tredje stycket tillhandahåller tobaksvaror som saknar föreskrivna hälsovarningar, ska dömas för *olovlig tobakshantering* till böter eller fängelse i högst sex månader.

Detsamma gäller den som uppsåtligen eller av oaktsamhet säljer eller lämnar ut tobaksvaror i strid med 5 kap. 18 § första eller andra stycket.

Om gärningen är ringa, ska den inte medföra ansvar.

**3 §** Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot registrerings-skyldigheten i 5 kap. 5 § första stycket ska dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

Om gärningen är ringa, ska den inte medföra ansvar.

**4 §** Den som uppsåtligen bryter mot 3 kap. 2 § tredje stycket eller 6 § tredje stycket, eller säljer elektroniska cigaretter eller påfyllnings-behållare i strid med ett förbud som har meddelats enligt 7 kap. 13 §, ska dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

Detsamma gäller den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot 5 kap. 15 eller 16 §, eller säljer eller lämnar ut elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare i strid med 5 kap. 18 § första eller andra stycket.

Om gärningen är ringa, ska den inte medföra ansvar.

**5 §** Den som har överträtt ett vitesföreläggande eller ett vitesförbud ska inte dömas till ansvar enligt denna lag för den eller de gärningar som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

**6 §** Bestämmelser om ansvar för olovlig införsel och olovlig utförsel av tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare finns i lagen (2000:1225) om straff för smuggling.

**7 §** Tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare som varit föremål för brott enligt denna lag eller deras värde samt utbyte av sådant brott ska förklaras förverkade, om det inte är uppenbart oskäligt.

## **11 kap. Bemyndiganden**

### **Tobaksvaror och örtprodukter för rökning**

#### *Produktkrav och rapporteringskyldighet*

**1 §** Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka cigaretter och vilken rulltobak som ska anses ha karakteristisk smak,
2. vilka tillsatser i tobaksvaror som ska förbjudas,
3. gränsvärden för skadliga ämnen som tobaksvaror får innehålla eller ge upphov till, och
4. mätning och övervakning av sådana gränsvärden.

**2 §** Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om den uppgiftsskyldighet som anges i 2 kap. 2 §.

#### *Krav på anmälan av nya tobaksvaror*

**3 §** Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur anmälan av nya tobaksvaror ska göras enligt 2 kap. 3 § första stycket, och vad den ska innehålla, och
2. den rapporteringsskyldighet som anges i 2 kap. 4 § första stycket.

#### *Rapportering av marknadsföringskostnader för tobaksvaror*

**4 §** Regeringen får meddela föreskrifter om omfattningen av den rapporteringsskyldighet som anges i 2 kap. 5 §.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om den rapporteringsskyldighet som anges i 2 kap. 6 §.

#### *Förbud mot viss tillverkning och införsel*

**5 §** Regeringen får, om det finns särskilda hälsoskäl, meddela föreskrifter om att vissa slag av tobaksvaror inte får tillverkas i eller föras in till Sverige för försäljning till konsumenter.

### **Elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare**

**6 §** Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur en anmälan enligt 2 kap. 7 § ska vara utformad och vad den ska innehålla,
2. produktinnehåll och utformning av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare enligt 2 kap. 8 §,
3. fullgörandet av den rapporteringsskyldighet som anges i 2 kap. 9 §,
4. det system för informationsinsamling som anges i 2 kap. 10 § första stycket,
5. underrättelseskyldigheten enligt 2 kap. 11 § andra stycket,
6. vilka uppgifter informationsblad enligt 3 kap. 5 § ska innehålla och hur de ska utformas, och
7. innehållet i och utformningen av innehållsdeklarationen enligt 3 kap. 6 §.

### **Hälsovarningar**

**7 §** Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur hälsovarningar enligt 3 kap. 1 och 2 §§ ska utformas.

### **Spårbarhet och säkerhetsmärkning**

**8 §** Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om utformningen av den unika identitetsmärkningen och säkerhetsmärkningen enligt 3 kap. 7 §.

**9 §** Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. registreringskyldigheten och skyldigheten att upprätthålla register enligt 3 kap. 8 och 9 §§, och
2. tekniska standarder för inrättande och drift av ett system för spårning.

### **Varu- och prislister**

**10 §** Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur varu- och prislister enligt 4 kap. 2 § ska utformas och vilka uppgifter sådana listor ska få innehålla.

### **Tidsfrister för beslut om försäljningstillstånd**

**11 §** Regeringen får meddela föreskrifter om den tid inom vilken kommunen ska fatta beslut om tillstånd för försäljning enligt 5 kap. 1 §.

### **Egenkontrollprogram**

**12 §** Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om utformningen av egenkontrollprogram som anges i 5 kap. 6 och 17 §§.

### **Utformningen av styckförpackningar för cigaretter och rulltobak**

**13 §** Regeringen får, utöver de krav som följer av 5 kap. 14 §, meddela ytterligare föreskrifter om styckförpackningar för cigaretter och rulltobak.

### **Krav i fråga om ventilation av rum som särskilt avsatts för rökning**

**14 §** Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om utformning och ventilation av sådana rum som enligt 6 kap. 6 § särskilt avsatts för rökning.

### **Kontrollköp**

**15 §** Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om genomförandet av kontrollköp enligt 7 kap. 22 §.

### **Avgifter**

**16 §** Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att ersätta en tillsynsmyndighets kostnader för provtagning och undersökning av prov enligt 7 kap. 18 §.

**17 §** Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om avgifter enligt 8 kap. 3 §.

**18 §** Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om storleken på de avgifter som anges i 8 kap. 4 §.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 september 2018 i fråga om 3 kap. 7 § och 11 kap. 8 §, den 20 maj 2019 i fråga om 3 kap. 8–11 §§ och 11 kap. 9 §, samt i övrigt den 1 januari 2019.

2. Genom lagen upphävs

a. tobakslagen (1993:581),

b. lagen (2017:425) om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare.

3. När det gäller cigaretter och rulltobak tillämpas bestämmelsen i 3 kap. 7 § första gången för tid från och med den 20 maj 2019.

4. När det gäller andra tobaksvaror än cigaretter och rulltobak tillämpas bestämmelserna i 3 kap. 7–11 §§ och 11 kap. 9 § första gången för tid från och med den 20 maj 2024.

5. En detaljhandlare som före lagens ikraftträdande har anmält försäljning av tobaksvaror enligt 12 c § tobakslagen får fortsätta att bedriva sådan försäljning, om detaljhandlaren senast den 1 april 2019 ansöker om tillstånd till försäljning enligt den nya lagen. Försäljning får efter en sådan ansökan fortsätta i avvaktan på tillståndsmyndighetens beslut. För försäljning som sker innan tillståndsmyndigheten har meddelat beslut i tillståndsfrågan ska bestämmelserna i tobakslagen gälla.

6. Partihandel med tobaksvaror får bedrivas utan tillstånd fram till den 1 april 2019. Har en ansökan om tillstånd till partihandel kommit in till tillståndsmyndigheten före detta datum, får verksamheten fortsätta till dess att beslut i tillståndsfrågan meddelats.

7. Styckförpackningar med portionsförpackat snus som har tillverkats före den 1 januari 2019 och som inte innehåller minst 20 portioner ska få fortsätta tillhandahållas konsumenter på marknaden efter ikraftträdandet, dock längst till och med den 30 juni 2019.

8. Cigaretter och rulltobak med karakteristisk smak som vid ikraftträdandet har en marknadsandel om minst 3 procent i Europeiska unionen i en viss produktkategori får fortsätta att tillhandahållas konsumenter på marknaden efter ikraftträdandet, dock längst till den 20 maj 2020.

## 2 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1551) om frihet från skatt vid import, m.m.

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 4 och 7 §§ lagen (1994:1551) om frihet från skatt vid import, m.m. ska ha följande lydelse

*Nuvarande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

### 3 kap.

#### 4 §<sup>1</sup>

Frihet från skatt ska under de förutsättningar som anges i 1 § samt med de begränsningar som framgår av 7 och 8 §§ medges en resande för import av

1. 200 cigaretter eller 100 cigariller eller 50 cigarrer eller 250 gram röktaobak eller en proportionell blandning av dessa tobaksvaror,
2. en liter spritdryck eller två liter starkvin,
3. fyra liter vin, och
4. sexton liter starköl.

Bestämmelser om hinder för den som inte fyllt 20 år att föra in spritdrycker, vin och starköl i landet finns i 4 kap. 4 § alkohollagen (2010:1622). En bestämmelse om förbud för den som inte fyllt 18 år att föra in tobaksvaror i landet finns i 13 § tobakslagen (1993:581).

Bestämmelser om hinder för den som inte fyllt 20 år att föra in spritdrycker, vin och starköl i landet finns i 4 kap. 4 § alkohollagen (2010:1622). En bestämmelse om förbud för den som inte fyllt 18 år att föra in tobaksvaror i landet finns i 5 kap. 20 § lagen (2018:000) om tobak och liknande produkter.

I denna lag förstås med  
 spritdryck: alkoholdryck med en alkoholhalt som överstiger 22 volymprocent,  
 starkvin: alkoholdryck med en alkoholhalt som överstiger 15 volymprocent men inte 22 volymprocent samt mousserande vin,  
 vin: annat vin än starkvin samt annan alkoholdryck med en alkoholhalt som överstiger 3,5 men inte 15 volymprocent och som inte är starköl,  
 starköl: öl med en alkoholhalt som överstiger 3,5 volymprocent.

#### 7 §<sup>2</sup>

Frihet från skatt enligt detta kapitel ska medges en besättningsman på ett fartyg eller ett luftfartyg som kommer från *tredje land* endast för besättningsmannens personliga bagage, när detta tillfälligt förs in eller återinförs efter en tillfällig utförsel, samt för 100

Frihet från skatt enligt detta kapitel ska medges en besättningsman på ett fartyg eller ett luftfartyg som kommer från *tredjeland* endast för besättningsmannens personliga bagage, när detta tillfälligt förs in eller återinförs efter en tillfällig utförsel, samt för 100

<sup>1</sup> Senaste lydelse 2010:1627.

<sup>2</sup> Senaste lydelse 2008:1413.



cigaretter eller 20 cigarrer eller 20 cigariller eller 100 gram röktobak eller en proportionell blandning av dessa tobaksvaror, om bagaget och varorna förs in när besättningsmannen reser i samband med sitt arbete.

En bestämmelse om förbud för den som inte fyllt 18 år att föra in tobaksvaror i landet finns i 13 § *tobakslagen (1993:581)*.

Begränsningen av rätten till frihet från skatt enligt första stycket gäller inte om besättningsmannen

1. inför varorna i samband med att han slutar sin anställning hos rederiet eller flygföretaget eller hos annan som driver rörelse ombord, eller

2. gör ett uppehåll i tjänstgöringen ombord för semester eller annan ledighet och ledigheten avses vara minst 15 dagar, eller

3. är bosatt i Sverige och har vistats utomlands minst 15 dagar.

Begränsningen av rätten till frihet från skatt enligt första stycket gäller endast personal som utför arbete som sammanhänger med transportmedlets gång eller med servicen ombord. Till service ombord på transportmedlet hänförs förutom sedvanliga tjänster som servering, upppassning och städning även sådana tjänster som lämnas av frisörer, butikspersonal, underhållningsartister och andra jämförbara personalgrupper.

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

cigaretter eller 20 cigarrer eller 20 cigariller eller 100 gram röktobak eller en proportionell blandning av dessa tobaksvaror, om bagaget och varorna förs in när besättningsmannen reser i samband med sitt arbete.

En bestämmelse om förbud för den som inte fyllt 18 år att föra in tobaksvaror i landet finns i 5 kap. 20 § *lagen (2018:000) om tobak och liknande produkter*.

### 3 Förslag till lag om ändring i lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

#### 3 §<sup>1</sup>

Lagen är tillämplig endast beträffande följande varor:

1. krigsmateriel som avses i lagen (1992:1300) om krigsmateriel, och produkter som avses i lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd,

2. narkotika som avses i narkotikastrafflagen (1968:64),

3. vapen och ammunition som avses i vapenlagen (1996:67),

4. injektionssprutor och kanyler,

5. dopningsmedel som avses i lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel,

6. springstiletter, springknivar, knogjärn, kaststjärnor, riv- eller nit-handskar, batonger, karatepinnar, blydagggar, spikklubbor och liknande,

7. kulturföremål som avses i 5 kap. lagen (1988:950) om kulturminnen m.m.,

8. hundar och katter för annat ändamål än handel,

9. spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker, teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat enligt alkohollagen (2010:1622), samt tobaksvaror och elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare vid kontroll av åldersgränsen i 13 § tobakslagen (1993:581) och 19 § lagen (2017:425) om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare,

9. spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker, teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat enligt alkohollagen (2010:1622), samt tobaksvaror och elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare vid kontroll av åldersgränsen i 5 kap. 20 § lagen (2018:000) om tobak och liknande produkter,

10. nötkreatur, svin, får, getter, fjäderfän, fisk och reptiler,

11. andra djur än sådana som anges ovan och produkter av djur, om det finns särskild anledning att misstänka att smittsam sjukdom förekommer, att djuret eller djurprodukten på annat sätt utgör en allvarlig hälsorisk för människor eller djur, att medföljande dokument är ofullständiga eller felaktiga, att erforderliga dokument saknas eller att de villkor som i övrigt gäller för införseln inte är uppfyllda,

12. barnpornografi enligt lagen (1998:1443) om förbud mot införsel och utförsel av barnpornografi,

13. varor som avses i lagen (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor,

<sup>1</sup> Senaste lydelse 2017:626.

14. varor som ska beskattas enligt lagen (2014:1470) om beskattning av viss privatinförsel av cigaretter,

15. sprängämnesprekursorer enligt artikel 4.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 98/2013 om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer och 3 § lagen (2014:799) om sprängämnesprekursorer,

16. explosiva varor som avses i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

## 4 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 13 a och 16 a §§ lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter<sup>1</sup> ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

### **2 kap.**

#### **13 a §<sup>2</sup>**

Skatten på varan ska efterges om Tullverket har beslutat om skatt på

1. en sådan beskattad alkoholvara som avses i 7 a § lagen (1994:1564) om alkoholskatt och den som kan antas göra anspråk på varan om omhändertagandet skulle upphävas enligt 15 § saknar rätt enligt 4 kap. 4 § eller 6 kap. 1 § alkohollagen (2010:1622) att föra in varan,

2. en sådan beskattad tobaksvara som avses i 8 a § lagen (1994:1563) om tobaksskatt och den som kan antas göra anspråk på varan om omhändertagandet skulle upphävas enligt 15 § är under 18 år, eller

3. en sådan beskattad tobaksvara som avses i 8 a § lagen om tobaksskatt och det är sannolikt att varan är avsedd att bjudas ut till försäljning i Sverige och en sådan försäljning uppenbart skulle strida mot 11 § *tobakslagen (1993:581)* eller 4 § lagen om tobaksskatt.

3. en sådan beskattad tobaksvara som avses i 8 a § lagen om tobaksskatt och det är sannolikt att varan är avsedd att bjudas ut till försäljning i Sverige och en sådan försäljning uppenbart skulle strida mot 3 kap. 1 § *tredje stycket lagen (2018:000) om tobak och liknande produkter* eller 4 § lagen om tobaksskatt.

#### **16 a §<sup>3</sup>**

Om omhändertagandet av en tobaksvara upphävs men det är sannolikt att varan är avsedd att bjudas ut till försäljning i Sverige och en sådan försäljning uppenbart skulle strida mot 11 § *tobakslagen (1993:581)* eller 4 § lagen (1994:1563) om tobaksskatt, ska beslut fattas om att varan inte ska lämnas ut.

Om omhändertagandet av en tobaksvara upphävs men det är sannolikt att varan är avsedd att bjudas ut till försäljning i Sverige och en sådan försäljning uppenbart skulle strida mot 3 kap 1 § *tredje stycket lagen (2018:000) om tobak och liknande produkter* eller 4 § lagen (1994:1563) om tobaksskatt, ska beslut fattas om att varan inte ska lämnas ut.

<sup>1</sup> Senaste lydelse av lagens rubrik 2006:1510.

<sup>2</sup> Senaste lydelse 2013:1076.

<sup>3</sup> Senaste lydelse 2013:1076.

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

## 5 Förslag till lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486)

Härigenom föreskrivs att 1 och 29 §§ marknadsföringslagen (2008:486) ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

### 1 §<sup>1</sup>

Denna lag har till syfte att främja konsumenternas och näringslivets intressen i samband med marknadsföring av produkter och att motverka marknadsföring som är otillbörlig mot konsumenter och näringsidkare.

Bestämmelser om marknadsföring finns bl.a. i

- lagen (1992:1672) om paketresor,
- *tobakslagen (1993:581)*,
- lotterilagen (1994:1000),
- sjölagen (1994:1009),
- lagen (1995:1571) om insättningsgaranti,
- lagen (1996:1006) om valutaväxling och annan finansiell verksamhet,
- lagen (1996:1118) om marknadsföring av kristallglas,
- lagen (1999:158) om investerarskydd,
- lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster,
- lagen (2004:46) om värdepappersfonder,
- lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet,
- prisinformationslagen (2004:347),
- lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler,
- försäkringsavtalslagen (2005:104),
- lagen (2005:405) om försäkringsförmedling,
- lagen (2006:484) om franchisegivares informationsskyldighet,
- lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
- lagen (2010:510) om lufttransporter,
- radio- och tv-lagen (2010:696),
- alkohollagen (2010:1622),
- konsumentkreditlagen (2010:1846),
- lagen (2011:914) om konsumentskydd vid avtal om tidsdelat boende eller långfristig semesterprodukt,
- lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,
- lagen (2013:1054) om marknadsföring av modersmjölksersättning och tillskottsning,
- lagen (2014:1344) med kompletterande bestämmelser till EU:s tåg-, fartygs- och busspassagerarförordningar,
- lagen (2015:671) om alternativ tvistlösning i konsumentförhållanden,
- lagen (2015:953) om kollektivtrafikresenärers rättigheter,
- lagen (2016:415) om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner,

<sup>1</sup> Senaste lydelse 2017:1309.

- lagen (2016:915) om krav på installationer för alternativa drivmedel, och
- lagen (2017:425) om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare.
- lagen (2018:000) om tobak och liknande produkter.

## 29 §<sup>2</sup>

En näringsidkare får åläggas att betala en särskild avgift (marknadsstörmingsavgift) om näringsidkaren, eller någon som handlar på näringsidkarens vägnar, uppsåtligen eller av oaktsamhet har brutit mot

- 7 §,
  - 8 § och någon av bestämmelserna i 9, 10, 12–17 §§,
  - 18 §,
  - 20 §, eller
  - någon av bestämmelserna i bilaga I till direktiv 2005/29/EG.
- Desamma gäller om en näringsidkare uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot någon av bestämmelserna i
- 14 § första stycket 2 eller 3 eller 14 a § första stycket 2 eller 3 tobakslagen (1993:581),
  - 7 kap. 3 § alkohollagen (2010:1622),
  - 8 kap. 7 § första stycket, 8, 9 eller 14 § första eller andra stycket samt 15 kap. 4 § radio- och tv-lagen (2010:696),
  - 11 § lagen (1995:1571) om insättningsgaranti eller 8 § lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet när det gäller ett erbjudande som inte är riktat bara till andra än konsumenter,
  - 11 § första stycket 2 eller 12 § lagen (2017:425) om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare.
  - 11 § lagen (1995:1571) om insättningsgaranti eller 8 § lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet när det gäller ett erbjudande som inte är riktat bara till andra än konsumenter,
  - 4 kap. 1 § 2 eller 3, 3 § första stycket 2, 4 § eller 5 § 2 eller 3 lagen (2018:000) om tobak och liknande produkter.
- Vad som sägs i första och andra styckena gäller också en näringsidkare som uppsåtligen eller av oaktsamhet väsentligt har bidragit till överträdelsen.

Avgiften tillfaller staten.

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

<sup>2</sup> Senaste lydelse 2017:427.

## 6 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 30 kap. 20 § och rubriken närmast före 30 kap. 20 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

### **Alkohol**

### **Alkohol och tobak**

#### **30 kap.**

#### **20 §<sup>1</sup>**

Sekretess gäller hos tillstånds- eller tillsynsmyndighet enligt alkohollagen (2010:1622) för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs.

Sekretess gäller hos tillstånds- eller tillsynsmyndighet enligt alkohollagen (2010:1622) *och hos kommun i ärenden om tillståndspliktig tobaksförsäljning enligt lagen (2018:000) om tobak och liknande produkter* för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs.

Sekretessen gäller inte beslut i ärende om tillstånd.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

<sup>1</sup> Senaste lydelse 2010:1633.



## 7 Förslag till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696)

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 2 §, 7 kap. 2 §, 8 kap. 13 § och 15 kap. 5 och 9 §§ radio- och tv-lagen (2010:696) ska ha följande lydelse.

*Lydelse enligt lagrådsremiss En Föreslagen lydelse omreglerad spelmarknad*

### 6 kap.

#### 2 §<sup>1</sup>

Leverantörer av medietjänster får på de villkor som anges i 3 och 4 §§ sända filmer, tv-serier, sportprogram och program med lätt underhållning där det förekommer produktplacering.

Första stycket gäller dock inte program som huvudsakligen vänder sig till barn under tolv år och inte heller program där det förekommer produktplacering av

1. alkoholdrycker och tobaksvaror,
2. andra produkter som kommer från företag vars huvudsakliga verksamhet är att tillverka eller sälja alkoholdrycker eller tobaksvaror,
3. receptbelagda läkemedel och sådan medicinsk behandling som bara är tillgänglig efter ordination,
4. modersmjölksersättning,
5. sådana elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare som avses i lagen (2017:425) om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare, eller
5. sådana elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare som avses i lagen (2018:000) om tobak och liknande produkter, eller
6. spelprodukter från ett företag som inte har nödvändig licens enligt spellagen (2018:000).

*Nuvarande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

### 7 kap.

#### 2 §<sup>2</sup>

Program i tv-sändningar, sökbar text-tv eller i beställ-tv får inte sponsras av någon vars huvudsakliga verksamhet är att tillverka eller sälja alkoholdrycker, tobaksvaror eller sådana elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare som avses i lagen (2017:425) om elektroniska cigaretter och

Program i tv-sändningar, sökbar text-tv eller i beställ-tv får inte sponsras av någon vars huvudsakliga verksamhet är att tillverka eller sälja alkoholdrycker, tobaksvaror eller sådana elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare som avses i lagen (2018:000) om tobak och liknande produkter.

<sup>1</sup> Senaste lydelse 2017:428.

<sup>2</sup> Senaste lydelse 2017:428.

*påfyllningsbehållare.*

### **8 kap.**

#### **13 §<sup>3</sup>**

Bestämmelser om förbud mot reklam för alkoholdrycker, tobaksvaror samt elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare finns i 7 kap. 3 § alkohollagen (2010:1622), i 14 § tobakslagen (1993:581) samt i 11 och 12 §§ lagen (2017:425) om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare.

Bestämmelser om förbud mot reklam för alkoholdrycker, tobaksvaror samt elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare finns i 7 kap. 3 § alkohollagen (2010:1622) och i 4 kap. 1–4 §§ lagen (2018:000) om tobak och liknande produkter.

### **15 kap.**

#### **5 §<sup>4</sup>**

Bestämmelser om förbud mot reklam för alkoholdrycker, tobaksvaror samt elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare finns i 7 kap. 3 § alkohollagen (2010:1622), i 14 § tobakslagen (1993:581) samt i 11 och 12 §§ lagen (2017:425) om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare.

Bestämmelser om förbud mot reklam för alkoholdrycker, tobaksvaror samt elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare finns i 7 kap. 3 § alkohollagen (2010:1622) och i 4 kap. 1–4 §§ lagen (2018:000) om tobak och liknande produkter.

#### **9 §<sup>5</sup>**

Program i ljudradiosändning får inte sponsras av någon vars huvudsakliga verksamhet är att tillverka eller sälja alkoholdrycker, tobaksvaror eller sådana elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare som avses i lagen (2017:425) om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare.

Program i ljudradiosändning får inte sponsras av någon vars huvudsakliga verksamhet är att tillverka eller sälja alkoholdrycker, tobaksvaror eller sådana elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare som avses i lagen (2018:000) om tobak och liknande produkter.

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

<sup>3</sup> Senaste lydelse 2017:428.

<sup>4</sup> Senaste lydelse 2017:428.

<sup>5</sup> Senaste lydelse 2017:428.

## 8 Förslag till lag om ändring i lagen (2014:1470) om beskattning av viss privatinförsel av cigaretter

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (2014:1470) om beskattning av viss privatinförsel av cigaretter ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

### 1 §

En enskild person som har förvärvat och som själv, för sitt eller sin familjs personliga bruk, till Sverige för in cigaretter från Bulgarien, Kroatien, Lettland, Litauen, Rumänien eller Ungern ska, om inte annat följer av 2 §, betala skatt med 1 krona och 51 öre per cigarett.

Cigaretter med en längd, exklusive filter eller munstycke, som överstiger 8 centimeter men inte 11 centimeter anses som två cigaretter. Är cigaretten längre anses varje påbörjad ytterligare längd av 3 centimeter som en cigarett.

En bestämmelse om förbud för den som inte fyllt 18 år att föra in tobaksvaror i landet finns i 13 § tobakslagen (1993:581).

En bestämmelse om förbud för den som inte fyllt 18 år att föra in tobaksvaror i landet finns i 5 kap. 20 § lagen (2018:000) om tobak och liknande produkter.

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

BILAGA 3

## Utskottets lagförslag

## 1 Ändring i regeringens förslag till lag om tobak och liknande produkter

*Regeringens förslag**Utskottets förslag***4 kap.****2 §**

Även annan marknadsföring av tobaksvaror till konsumenterna än som avses i 1 § är förbjuden. Detta gäller dock inte

1. i tryckta skrifter på vilka tryckfrihetsförordningen är tillämplig eller i överföringar eller tekniska upptagningar på vilka yttrandefrihetsgrundlagen är tillämplig,

2. marknadsföring som endast består i att tillhandahålla tobaksvaror för försäljning,

3. marknadsföring inne på försäljningsställen som består i uppvisande av tobaksförpackningar,

4. varu- och prislistor där tobaksvaror tillhandahålls för försäljning, eller

5. kommersiella meddelanden inne i specialbutiker för tobaksvaror.

Sådan marknadsföring som avses i första stycket 3–5 får inte vara påträngande, uppsökande eller uppmana till bruk av tobak.

Tobaksförpackningar, varu- och prislistor och andra kommersiella meddelanden ska placeras så att de inte är synliga från utsidan av ett försäljningsställe.

2. marknadsföring som endast består i att tillhandahålla tobaksvaror för försäljning, eller

3. kommersiella meddelanden inne på försäljningsställen som inte är påträngande, uppsökande eller uppmanar till bruk av tobak.

Kommersiella meddelanden enligt första stycket 3 ska i den omfattning det är möjligt placeras så att de inte är synliga från utsidan av försäljningsstället.

**Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser**

1. Denna lag träder i kraft den 1 september 2018 i fråga om 3 kap. 7 § och 11 kap. 8 §, den 20 maj 2019 i fråga om 3 kap. 8–11 §§ och 11 kap. 9 §, samt i övrigt den 1 januari 2019.

2. Genom lagen upphävs

1. Denna lag träder i kraft den 20 maj 2019 i fråga om 3 kap. 7–11 §§, 7 kap. 6 § och 11 kap. 8 och 9 §§, samt i övrigt den 1 juli 2019.

- a. tobakslagen (1993:581),
- b. lagen (2017:425) om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare.

3. När det gäller cigaretter och rulltobak tillämpas bestämmelsen i 3 kap. 7 § första gången för tid från och med den 20 maj 2019.

4. När det gäller andra tobaksvaror än cigaretter och rulltobak tillämpas bestämmelserna i 3 kap. 7–11 §§ och 11 kap. 9 § första gången för tid från och med den 20 maj 2024.

5. En detaljhandlare som före lagens ikraftträdande har anmält försäljning av tobaksvaror enligt 12 c § tobakslagen får fortsätta att bedriva sådan försäljning, om detaljhandlaren senast den 1 april 2019 ansöker om tillstånd till försäljning enligt den nya lagen. Försäljning får efter en sådan ansökan fortsätta i avvaktan på tillståndsmyndighetens beslut. För försäljning som sker innan tillståndsmyndigheten har meddelat beslut i tillståndsfrågan ska bestämmelserna i tobakslagen gälla.

6. Partihandel med tobaksvaror får bedrivas utan tillstånd fram till den 1 april 2019. Har en ansökan om tillstånd till partihandel kommit in till tillståndsmyndigheten före detta datum, får verksamheten fortsätta till dess att beslut i tillståndsfrågan meddelats.

7. Styckförpackningar med portionsförpackat snus som har tillverkats före den 1 januari 2019 och som inte innehåller minst 20 portioner ska få fortsätta tillhandahållas konsumenter på marknaden efter ikraftträdandet, dock längst till och med den 30 juni 2019.

8. Cigaretter och rulltobak med karakteristisk smak som vid ikraftträdandet har en marknadsandel om

3. När det gäller andra tobaksvaror än cigaretter och rulltobak tillämpas bestämmelserna i 3 kap. 7–11 §§ och 11 kap. 9 § första gången för tid från och med den 20 maj 2024.

4. En detaljhandlare som före lagens ikraftträdande har anmält försäljning av tobaksvaror enligt 12 c § tobakslagen får fortsätta att bedriva sådan försäljning, om detaljhandlaren senast den 1 november 2019 ansöker om tillstånd till försäljning enligt den nya lagen. Försäljning får efter en sådan ansökan fortsätta i avvaktan på tillståndsmyndighetens beslut. För försäljning som sker innan tillståndsmyndigheten har meddelat beslut i tillståndsfrågan ska bestämmelserna i tobakslagen gälla.

5. Partihandel med tobaksvaror får bedrivas utan tillstånd fram till den 1 november 2019. Har en ansökan om tillstånd till partihandel kommit in till tillståndsmyndigheten före detta datum, får verksamheten fortsätta till dess att beslut i tillståndsfrågan meddelats.

6. Styckförpackningar med portionsförpackat snus som har tillverkats före den 1 juli 2019 och som inte innehåller minst 20 portioner ska få fortsätta tillhandahållas konsumenter på marknaden efter ikraftträdandet, dock längst till och med den 31 december 2019.

7. Cigaretter och rulltobak med karakteristisk smak som vid ikraftträdandet har en marknadsandel om

minst 3 procent i Europeiska unionen i en viss produktkategori får fortsätta att tillhandahållas konsumenter på marknaden efter ikraftträdandet, dock längst till den 20 maj 2020.

minst 3 procent i Europeiska unionen i en viss produktkategori får fortsätta att tillhandahållas konsumenter på marknaden efter ikraftträdandet, dock längst till den 20 maj 2020.

## 2 Ändring i regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1994:1551) om frihet från skatt vid import, m.m.

*Nuvarande lydelse*

*Utskottets förslag*

### **3 kap.**

#### **4 §<sup>1</sup>**

Frihet från skatt ska under de förutsättningar som anges i 1 § samt med de begränsningar som framgår av 7 och 8 §§ medges en resande för import av

1. 200 cigaretter eller 100 cigariller eller 50 cigarrer eller 250 gram röktaobak eller en proportionell blandning av dessa tobaksvaror,
2. en liter spritdryck eller två liter starkvin,
3. fyra liter vin, och
4. sexton liter starköl.

Bestämmelser om hinder för den som inte fyllt 20 år att föra in spritdrycker, vin och starköl i landet finns i 4 kap. 4 § alkohollagen (2010:1622). En bestämmelse om förbud för den som inte fyllt 18 år att föra in tobaksvaror i landet finns i 13 § tobakslagen (1993:581). En bestämmelse om förbud för den som inte fyllt 18 år att föra in elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare i landet finns i 19 § lagen (2017:425) om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare.

Bestämmelser om hinder för den som inte fyllt 20 år att föra in spritdrycker, vin och starköl i landet finns i 4 kap. 4 § alkohollagen (2010:1622). En bestämmelse om förbud för den som inte fyllt 18 år att föra in tobaksvaror, *elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare* i landet finns i 5 kap. 20 § lagen (2018:000) om tobak och liknande produkter.

I denna lag förstås med

*spritdryck*: alkoholdryck med en alkoholhalt som överstiger 22 volymprocent,

*starkvin*: alkoholdryck med en alkoholhalt som överstiger 15 volymprocent men inte 22 volymprocent samt mousserande vin,

*vin*: annat vin än starkvin samt annan alkoholdryck med en alkoholhalt som överstiger 3,5 men inte 15 volymprocent och som inte är starköl,

*starköl*: öl med en alkoholhalt som överstiger 3,5 volymprocent,

*e-vätskor*: e-vätskor enligt lagen (2018:696) om skatt på vissa nikotinhaltiga produkter,

*andra nikotinhaltiga produkter*: andra nikotinhaltiga produkter enligt lagen om skatt på vissa nikotinhaltiga produkter.

<sup>1</sup> Senaste lydelse 2018:697.

### 3 Ändring i regeringens förslag till lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486)

*Lydelse enligt SFS 2018:1263*

*Utskottets förslag*

#### 1 §<sup>1</sup>

Denna lag har till syfte att främja konsumenternas och näringslivets intressen i samband med marknadsföring av produkter och att motverka marknadsföring som är otillbörlig mot konsumenter och näringsidkare.

Bestämmelser om marknadsföring finns bl.a. i

- socialförsäkringsbalken,
- *tobakslagen (1993:581)*,
- *sjölagen (1994:1009)*,
- *lagen (1995:1571) om insättningsgaranti*,
- *lagen (1996:1006) om valutaväxling och annan finansiell verksamhet*,
- *lagen (1996:1118) om marknadsföring av kristallglas*,
- *lagen (1999:158) om investerarskydd*,
- *lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informations-samhällets tjänster*,
- *lagen (2004:46) om värdepappersfonder*,
- *lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet*,
- *prisinformationslagen (2004:347)*,
- *lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler*,
- *försäkringsavtalslagen (2005:104)*,
- *lagen (2006:484) om franchisegivares informationsskyldighet*,
- *lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden*,
- *lagen (2010:510) om lufttransporter*,
- *radio- och tv-lagen (2010:696)*,
- *lagen (2010:751) om betaltjänster*,
- *alkohollagen (2010:1622)*,
- *konsumentkreditlagen (2010:1846)*,
- *lagen (2011:914) om konsumentskydd vid avtal om tidsdelat boende eller långfristig semesterprodukt*,
- *lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder*,
- *lagen (2013:1054) om marknadsföring av modersmjölkersättning och tillskottsning*,
- *lagen (2014:1344) med kompletterande bestämmelser till EU:s tåg-, fartygs- och busspassagerarförordningar*,
- *lagen (2015:671) om alternativ tvistlösning i konsumentförhållanden*,
- *lagen (2015:953) om kollektivtrafikresenärers rättigheter*,
- *lagen (2016:415) om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalnings-transaktioner*,

<sup>1</sup> Senaste lydelse 2018:1263.



- lagen (2016:915) om krav på installationer för alternativa drivmedel,
- *lagen (2017:425) om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare,*
- paketreselagen (2018:1217),
- lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution, *och*
- spellagen (2018:1138).
- lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution,
- spellagen (2018:1138), *och*
- *lagen (2018:000) om tobak och liknande produkter.*

*Nuvarande lydelse*

*Utskottets förslag*

## 29 §<sup>2</sup>

En näringsidkare får åläggas att betala en särskild avgift (marknadsstörningsavgift) om näringsidkaren, eller någon som handlar på näringsidkarens vägnar, uppsåtligen eller av oaktsamhet har brutit mot

- 7 §,
  - 8 § och någon av bestämmelserna i 9, 10, 12–17 §§,
  - 18 §,
  - 20 §, eller
  - någon av bestämmelserna i bilaga I till direktiv 2005/29/EG.
- Detsamma gäller om en näringsidkare uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot någon av bestämmelserna i
- 64 kap. 46 § socialförsäkringsbalken,
  - *14 § första stycket 2 eller 3 eller 14 a § första stycket 2 eller 3 tobakslagen (1993:581),*
  - 7 kap. 3 § alkohollagen (2010:1622),
  - 8 kap. 7 § första stycket, 8, 9 eller 14 § första eller andra stycket samt *15 kap. 4 § radio- och tv-lagen (2010:696),*
  - 8 kap. 7 § första stycket, 8, 9 eller 14 § första eller andra stycket samt *15 kap. 4 § radio- och tv-lagen (2010:696),*
  - 11 § lagen (1995:1571) om insättningsgaranti eller 8 § lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet när det gäller ett erbjudande som inte är riktat bara till andra än konsumenter,
  - *11 § första stycket 2 eller 12 § lagen (2017:425) om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare.*
  - *4 kap. 1 § 2 eller 3, 3 § första stycket 2, 4 § eller 5 § 2 eller 3 lagen (2018:000) om tobak och liknande produkter.*

Vad som sägs i första och andra styckena gäller också en näringsidkare som uppsåtligen eller av oaktsamhet väsentligt har bidragit till överträdelsen. Avgiften tillfaller staten.

<sup>2</sup> Senaste lydelse 2018:775.

## 4 Ändring i regeringens förslag till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696)

*Lydelse enligt SFS 2018:1145*

*Utskottets förslag*

### **6 kap.**

#### **2 §<sup>1</sup>**

Leverantörer av medietjänster får på de villkor som anges i 3 och 4 §§ sända filmer, tv-serier, sportprogram och program med lätt underhållning där det förekommer produktplacering.

Första stycket gäller dock inte program som huvudsakligen vänder sig till barn under tolv år och inte heller program där det förekommer produktplacering av

1. alkoholdrycker och tobaksvaror,
2. andra produkter som kommer från företag vars huvudsakliga verksamhet är att tillverka eller sälja alkoholdrycker eller tobaksvaror,
3. receptbelagda läkemedel och sådan medicinsk behandling som bara är tillgänglig efter ordination,
4. modersmjölksersättning,
5. sådana elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare som avses i lagen (2017:425) om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare, eller
5. spelprodukter från ett företag som inte har nödvändig licens enligt spellagen (2018:1138), eller
6. spelprodukter från ett företag som inte har nödvändig licens enligt spellagen (2018:1138).
6. sådana elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare som avses i lagen (2018:000) om tobak och liknande produkter.

<sup>1</sup> Senaste lydelse 2018:1145.